

У вас празмерная
трывожнасць?
СТАР. 5

Поўны
асартымент **МС**

Апавяшчальнік
для ветэрана **МС**

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір КАРАГІН,
старшыня прэзідыума
Рэспубліканскай
канфедэрацыі
прадпрымальніцтва:

«Многія нашы прапановы
знайшлі падтрымку ва
Указе №376 «Аб мерах па
ўдасканаленні кантрольнай
(нагляднай) дзейнасці», які
падпісаны Прэзідэнтам
16 кастрычніка. Ён ствараўся
складана, але Камітэт
дзяржкантролю, Мінэканомікі
і МАРГ былі на баку
разняволення дзелавой
ініцыятывы і зніжэння
прадпрымальніцкай рызыкі.
Прыняты ўказ — гэта
карысны дакумент і важны
крок у бок падтрымкі
тых суб'ектаў, якія вядуць
канструктыўную гаспадарчую
дзейнасць. Для мінімізацыі
магчымых парушэнняў будзе
весціся папераджальная і
прафілактычная работа. Трэба
ў першую чаргу растлумачваць
і дапамагаць пазбегнуць памылак
пры вядзенні прадпрымальніцкай
дзейнасці, а не караць, што
з'яўляецца пазітыўным сігналам
для бізнесу».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 18.10.2017 г.

Долар ЗША		1,9592 ▲
Еўра		2,3064 ▼
Рас. руб.		0,0341 ▼
Укр. грыўня		0,0740 ▲

ISSN 1990 - 763X

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.
№201 (28565)

18 КАСТРЫЧНИКА 2017 г. СЕРАДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

**МЯСЦОВАЕ
САМАКІРАВАННЕ**
ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

стар. 9-16

ТАЦЦЯНІН ДЗЕНЬ

Таццяна ДЗЯНІСАВА-БЕРАШЭВІЧ
з вёскі Цыганкі Сенненскага раёна пра-
цуе сацыяльным работнікам. А яшчэ яна

старэйшына ажно пяці невялікіх вёсак.
Наш фотакарэспандэнт Анатоль Кляшчук
правёў з гэтай жанчынай, якую заўсёды

чакаюць, яе працоўны дзень. Чытайце
і глядзіце яго фотарэпартаж у новым вы-
пуску «Мясцовага самакіравання».

Жыць цікава!

«АБСТАЎЛЮ ЛЮБОГА МАЛАДОГА!»

Гісторыі беларусаў, якія працуюць пасля 90 гадоў

«Інтэрв'ю? Ну, толькі калі хутка, а то ў мяне вельмі шмат работы», — сказаў адзін з нашых герояў, калі тэлефанавалі дамовіцца на сустрэчу. А яму, між іншым, 94 гады! У Беларусі 21 чалавек працягвае працаваць пасля 90. Пра выбар прафесіі і навуковыя дасягненні, сакрэт даўгалецкай і ранішняй фізкультуры расказалі вядомыя медык і акадэмік, якім узрост — не перашкода.

Прафесар Леанід Сцяпанавіч Вялічка: «Пытаюцца, чаму на пенсію не сыходжу. Дык цяпер рай для спецыялістаў!»

«Машыну перастаў
вадзіць толькі
ў красавіку»

**Леаніду Сцяпанавічу
ВЯЛІЧКУ, прафесару кафед-
ры артапедычнай стамата-
логіі БДМУ, 92 гады.** Яшчэ да
сёлетняга мая ён — пратэзіст
па спецыяльнасці — прымаў
пацыентаў. Цяпер займаецца
навуковай і метадычнай ра-
ботай, часам вядзе заняткі ў
студэнтаў.

У медыцыну Леанід Сцяпанавіч прыйшоў 70 гадоў таму. Адвучыўся ў Мінскай зубаўрачэбнай школе і паехаў па размеркаванні ў родны Старобін. **СТАР. 4**

АД БЛУЗ І КАРТАК ДА АЛЕЮ І ПІЛОВАЧНІКА

Што набываюць
на айчыннай таварнай біржы?

Апошнія гады сусветны інтэрнэт-гандаль перажывае бум: кожны дзень з'яўляюцца сотні новых анлайн-пляцовак, маркетплейсаў, на якіх можна купіць або прадаць усё што заўгодна і ў любой колькасці. Кожны новы гулец на гэтым рынку ўсімі сіламі імкнецца адкусіць хоць бы невялікі кавалак ад гэтага вялізнага пірага. Нягледзячы на канкурэнцыю з боку такіх гігантаў, як Alibaba, Amazon і eBay, не засталася ў баку ад агульнасусветных тэндэнцый і наша краіна. Іх беларуская альтэрнатыва была створана дзякуючы Беларускай універсальнай таварнай біржы (БУТБ).

Некалькі гадоў таму на біржы з'явілася свая электронная пляцоўка прамысловых і спажывецкіх тавараў (ПСТ). Працуе яна на стыку біржавога гандлю і электроннай камерцыі і з'яўляецца свайго роду гібрыдам біржы і інтэрнэт-партала для аптовых закупаў. Таргі тут праводзяцца кругласутачна ў анлайн-рэжыме, а асартымент тавараў абмяжоўваецца толькі фантазіяй і заканадаўствам Рэспублікі Беларусь аб абароце зброі, наркатыхных сродкаў, псіхатропаў і іншай падобнай «прадукцыі». Таму на таргі нярэдка выстаўляюцца абсалютна небіржавыя тавары: ліфты, дарожныя знакі, спецвопратка, электраінструменты, прадукты харчавання і многае іншае. Пры гэтым у сілу таго, што пляцоўка ПСТ арыентавана на аптovy гандаль, сумы здзелак часам аказваюцца значнымі. У БУТБ «Звяздзе» расказалі пра пяць найбуйнейшых здзелак гэтага года з незвычайнымі для біржавых таргоў таварамі. **СТАР. 3**

Вызначыліся з формай для алімпійцаў

Кіраўнік дзяржавы азнаёміўся з узорами параднай формы беларускіх спартсменаў для выступлення на зімовых Алімпійскіх гульнях. Нагадаем, яны пройдуць у карэйскім Пхёнчхане ў лютым 2018 года. Былі прадстаўлены дзве канцэпцыі.

Аўтар першай — дызайнер Людміла Лабкова з канцэрна «Беллегпрам». Яе работа — гэта камплекты набораў мужчынскага і жаночага адзення, выкананыя ў светла-шэрых колерах з акцэнтам на чырвоныя аксесуары — сумкі, абутак, рамяні, гузікі.

Аўтар другой — Юлія Латушкіна, што працавала сумесна са швейным атэльэ пры Галоўным гаспадарчым упраўленні Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта. Яе мадэлі — больш дзелявыя, выкананыя ў чорных і чырвоных колерах. Дарэчы, менавіта Юлія Латушкіна распрацавала форму нашых алімпійцаў для гульні ў Рыа-дэ-Жанэйра.

Аляксандру Лукашэнку спадабаліся абедзве канцэпцыі, але перавага была даддзена першай — як больш зручнай для спартсменаў. Тым не менш Прэзідэнт зрабіў распараджэнне аб масавым пашыве абодвух варыянтаў адзення — у хуткім часе касцюмы паступяць ва ўсе буйныя ўнівермагі краіны і стануць даступныя любому ахвотнаму іх набыць.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

АБАРОНА АГУЛЬНЫХ ІНТАРЭСАЎ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка правёў сустрэчу з Сяргеем Нарышкіным, дырэктарам Службы знешняй разведкі Расійскай Федэрацыі

Беларускі лідар прыгадаў, што з Сяргеем Нарышкіным яны ня мала працавалі над стварэннем і ўмацаваннем Саюзнай дзяржавы. Асабліва калі той займаў пасаду старшыні Дзяржаўнай Думы Федэральнага сходу Расійскай Федэрацыі.

— Вы з'яўляецеся заўзятым прыхільнікам гэтай формы існавання нашых брацкіх дзяржаў, — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. — Я гэта вельмі цаню. І самае галоўнае — наколькі дэпутаты вашы, якія прыязджалі на саміты, былі адданыя гэтай ідэі. Для мяне гэта вельмі важна.

Цяпер Сяргей Нарышкін узначальвае іншую структуру.

— Вельмі важную, хаваць тут няма чаго, — падкрэсліў кіраўнік беларускай дзяржавы. — Мы ў самым шчыльным кантакце працуем. Я інфармаваны пастаянна па ўсіх гэтых пытаннях. Я таксама вам удзячны за супрацоўніцтва нашых разведслужбаў па абароне на-

шых інтарэсаў. Мы абараняем інтарэсы нашых дзяржаў і нашых народаў — як і ўсе спецыяльныя службы ў любой дзяржаве.

Так ці інакш, адзначыў Прэзідэнт, ёсць пэўныя пытанні — пытанні каардынацыі, узгаднення нейкіх кірункаў

работы па абароне інтарэсаў абедзвюх дзяржаў.

— Сёння ў нас ёсць магчымасць абмеркаваць гэтыя праблемы, — канстатаваў Прэзідэнт.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

У тэму

Сяргей НАРЫШКІН, дырэктар Службы знешняй разведкі Расійскай Федэрацыі, па выніках сустрэчы звярнуў увагу, што яў гэты ж самы дзень у Мінску праходзіла сумеснае пасяджэнне калегій КДБ Беларусі і Службы знешняй разведкі Расіі. Гэта, адзначыў ён, унікальны фармат узаемадзейня спецслужбаў дзвюх дзяржаў. Такого органа ў Расіі няма ні з адной іншай краінай, запэўніў Сяргей Нарышкін.

— І Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка, і Уладзімір Уладзіміравіч Пуцін падтрымліваюць самае цеснае супрацоўніцтва дзвюх спецслужбаў і зразумела, чаму, — падкрэсліў дырэктар Службы знешняй разведкі Расіі. — Перад нашымі дзвюма краінамі агульныя пагрозы: міжнародны тэрарызм, кіберзлачыннасць, інфармацыйныя пагрозы, неправавы санкцыйны рэжым. Пераадольваць гэта разам лягчэй.

Гаворачы пра знешнія ўмовы вакол Саюзнай дзяржавы, Сяргей Нарышкін адзначыў, што абстаноўка «вельмі цікавая і дынамічная»:

— Сітуацыя не вельмі простая. Гэта абавязвае нас хіччэ больш шчыльна працаваць разам, дабівацца тых мэт, якія стаяць перад нашымі краінамі.

Ва ўрадзе

ПАЙСЦІ Ў РОСТ

Савет Міністраў падвёў вынікі работы эканомікі краіны за дзевяць месяцаў бягучага года

ВУП да таго ж перыяду 2016-га склаў 101,7% пры такім жа гадавым прагнознам паказчыку. Добра спрацавалі прамысловасць, сельская гаспадарка, гандаль, але пакуль адстаюць будаўніча-мантажныя работы. Таксама падчас пасяджэння Прэзідэнта Савета Міністраў гутарка ішла пра рост заробатнай платы і пенсій па ўзросце, стварэнне новых працоўных месцаў.

«У цэлым у студзені-верасні бягучага года з задачай справіліся, — заявіў прэм'ер-міністр Беларусі Андрэй КАБЯКОЎ, каментуючы сітуацыю з ВУП. — Агульная сітуацыя ў эканоміцы застаецца стабільнай, выконваюцца амаль усе ключавыя паказчыкі эфектыўнасці работы ўрада і Нацыянальнага банка». Расце вытворчасць па ВУП, працягвае павялічвацца экспарт. Збалансаваны знешні гандаль. Інфляцыя за 9 месяцаў склала 2,7%. «Гэта мінімальны паказчык за ўсю нашу суверэнную гісторыю Беларусі», — адзначыў прэм'ер-міністр.

Крэдыты для рэальнага сектара эканомікі працягваюць таннець. У верасні сярэдняя працэнтная стаўка па новых кредытах для юрыдычных асоб склала 12,3% гадавых (у пачатку года — 20,8%). Захоўваецца тэндэнцыя росту рублёвых дэпазітаў насельніцтва — прырост на 11,9% за 9 месяцаў. Станоўчыя тэндэнцыі ў астатніх галінах эканомікі таксама захоўваюцца. У прамысловай вытворчасці рост у 6,1%, у параўнанні з мінулым перыядам паказчык не змяніўся. Сельская гаспадарка спрацавала лепш, чым летась, на 1,7%. Тут важна замацаваць вынік і выйсці па годзе на мэтавую задачу ў 102,2%, лічыць прэм'ер. «Рэальная заробатная плата за восем месяцаў перывысіла ўзровень аналічнага перыяду мінулага года на 3,2%», — паведаміў Андрэй Кабякоў.

Разам з тым узровень намінальнай заробатнай платы ніжэйшы, чым прадугледжана планам-графікам па выхадзе да канца года на 1000 рублёў. За жнівень сярэдняя зарплата склала 844,4 рубля, згодна з графікам гэта павінна было быць 896 рублёў. Зарплаты ўжо выраслі ў бюджэткай і ваенных,

пытанне па нізкааплатах катэгорыях работнікаў бюджэтнай сферы будзе дадаткова разгледжана.

Але мэтавыя задачы выканалі не ўсе. Гэта датычыцца асобных сфер прамысловасці, а ў сельскай гаспадарцы — абласцей: крыху недабралі Брэсцкая, Гомельская і Мінская. Самае высокае невыкананне па секцыі будаўніцтва — яе ўплыў на ВУП -0,4%. А калі б гэты сектар працаваў на ўзроўні мінулага года, ВУП склаў бы 102,1%.

Акрамя таго, прэм'ер заклікаў актывізаваць будаўніцтва жылля з выкарыстаннем механізма субсідавання, актывінай ствараць новыя працоўныя месцы, а таксама хутчэй сабраць ураджай з палёў. «Стаўлю задачу: лён павінен быць сабраны да суботы 21 кастрычніка, да 31 кастрычніка з палёў павінна быць сабрана ўсё астатняе. Прашу губернатараў прыняць меры па пад'ёме зяблівя. Араць трэба кругласутачна», — паставіў задачу кіраўнік урада.

Вераніка ПУСТАВІТ. pustavit@zviazda.by

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

КНДР зноў палухае вайной

Сітуацыя на Карэйскім паўвостраве дасягнула крытычнай адзнакі з-за дзеянняў Злучаных Штатаў, у любы момант у рэгіёне можа пачацца ядзерная вайна. Пра гэта заявіў прадстаўнік КНДР пры ААН Кім Ян Рон на пасяджэнні 1-га камітэта Генеральнай Асамблеі.

Паводле яго слоў, ні адна краіна не зазнавала «настолькі экстрэмальнай і прамой ядзернай пагрозы з боку ЗША», як КНДР, і ў гэтай сітуацыі Пхеньян мае поўнае права на самаабарону. «Уся кантынентальная частка ЗША знаходзіцца ў межах дасягалнасці нашай агнявой моцы, калі ЗША асмеляцца хоць бы на цалю ўварвацца на нашу святую тэрыторыю, яны не пазбегнуць жорсткага пакарання ні ў адной частцы свету», — сцвярджаў Кім Ян Рон.

Сітуацыя на Карэйскім паўвостраве абвастралася ў апошнія месяцы, асабліва пасля правядзення Пхеньянам у ліпені двух выпрабаванняў балістычных ракет, якія і КНДР, і ЗША кваліфікуюць як міжкантынентальныя. Савет Бяспекі ААН прыняў дзве рэзалюцыі, якія робяць больш жорсткім рэжым міжнародных санкцый у дачыненні да Пхеньяна.

Акрамя таго, КНДР заявіла аб магчымасці правядзення ў хуткім часе ядзернага выпрабавання ў Ціхім акіяне, а прэзідэнт ЗША Дональд Трамп прыгразіў поўным знішчэннем краіны.

Парашэнка прапануе адмяніць дэпутацкую недатыкальнасць

Адпаведны законапраект зарэгістраваны ў аўторак у Вярхоўнай Радзе і ўжо перададзены на разгляд камітэта, яго статус вызначаны як «неадкладны».

На пасяджэнні кіраўнікоў фракцый парламента спікер Рады Андрэй Парубій, заявіў, што, у адпаведнасці з прапа-

новай прэзідэнта, «недатыкальнасць павінна была знятая, яна не мае права на існаванне».

Цяпер канстытуцыя Украіны гарантуе парламентарыям дэпутацкую недатыкальнасць. У прыватнасці, іх без згоды Рады не могуць прыцягваць да крымінальнай адказнасці, затрымліваць, арыштоўваць.

Пазбаўленне дэпутатаў недатыкальнасці — адно з асноўных патрабаванняў удзельнікаў усеўкраінскай акцыі пратэсту, якія ў аўторак сабраліся ў цэнтры Кіева. Акрамя таго, мітынгоўцы, як заявіў кіраўнік партыі «Рух новых сіл» Міхаіл Саакашвілі, патрабуюць змяніць сістэму выбараў ва Украіне, у прыватнасці перайсці да прапарцыянальнай сістэмы з адкрытымі спісамі, абмежаваць палітычную рэкламу на тэлебачанні, а таксама ствараць антыкарупцыйныя суды.

«Мацільда»: Генпракуратура Расіі не супраць

Генеральная пракуратура Расіі не знайшла падстаў для ўмяшання ў вытворчасць кінафільма рэжысёра Аляксея Учыцеля «Мацільда», паведаміла гэтак нагляднае ведамства.

«У ходзе разгляду Генеральнай пракуратурай РФ звароту дэпутата Дзярждумы Наталлі Паклонскай аб магчымых парушэннях заканадаўства пры вытворчасці названай кінакарціны падстаў для ўмяшання органаў пракуратуры не ўгледжана», — гаворыцца ў паведамленні.

Пры гэтым у ведамстве адзначылі, што пракуратура разам з іншымі ведамствамі прымае меры па недапушчэнні парушэнняў закона і правоў грамадзян у сувязі з маючым адбыцца выхадам карціны ў пракат.

Извещение о проведении 30 октября 2017 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего МО ОАО «Луч» – управляющей компании холдинга «Обувь – «Луч»

Сведения о предмете торгов (продаваемом имуществе)			
Наименование, характеристики имущества, входящего в состав предмета торгов	Местонахождение предмета торгов	Начальная цена предмета торгов без учета НДС	Размер задатка
Помещение клуба общей площадью 636 кв. м, инв. номер в ЕГРНИ 500/D-708165508	г. Минск, ул. Немига, 30/1-2	1 107 480,00 бел. руб.	110 000,00 бел. руб.

Продавец имущества: МО ОАО «Луч» – управляющая компания холдинга «Обувь – «Луч», ул. Короля, 2, АБК, каб. 415, 220004, г. Минск.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск.

Условия торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов;

дальнейшее использование недвижимого имущества осуществляется согласно генеральному плану г. Минска с указанием в договорах купли-продажи сроков вовлечения в хозяйственный оборот отчужденного недвижимого имущества и ответственности за нарушение предусмотренных условий продажи;

дальнейшее использование недвижимого имущества осуществляется с учетом требований «Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры» по сохранению памятника архитектуры и обеспечению комплексного научного подхода к проведению работ по его ремонту (техническое обследование, ремонт конструктивных элементов здания, инженерных сетей, реставрация фасада);

при передаче недвижимого имущества другому балансодержателю последний обязан в течение тридцати календарных дней со дня приобретения права собственности на материальную историко-культурную ценность или возникновения права за земельный участок, на котором расположена недвижимая материальная историко-культурная ценность, подписать охранный обязательство в соответствии с пунктом 2 статьи 75 «Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры».

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего МО ОАО «Луч» – управляющей компании холдинга «Обувь – «Луч», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» №BY34 BPSB 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональной дирекции №700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», БИК VPSBВУ2Х, УНП 190398583, в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся 30 октября 2017 года в 16.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 18.10.2017 по 27.10.2017 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 200-12-65, 200-43-92, 226-56-55 (МО ОАО «Луч» – управляющая компания холдинга «Обувь – «Луч»)

А ВЫ МАЕЦЕ КАРТКУ САЦЫЯЛЬНАГА СТРАХАВАННЯ?

Будуць унесены змяненні ў закон, каб усе атрымалі права на пенсію

Надаўна ў Беларусі пашырылі спіс відаў дзейнасці, пры якіх фізічным асобам не трэба рэгістравацца ў якасці ІП — пры ўмове выплаты адзінага падатку. Але, як аказалася, калі не ўнесці змяненні ў заканадаўства, гэтыя людзі ў будучыні не змогуць разлічваць на пенсію.

— Права на атрыманне бальнічнага ліста, дапамог па цяжарнасці і родах і ў сувязі з доглядам дзіцяці да трох гадоў, а таксама права на пенсійнае забеспячэнне маюць толькі тыя асобы, у якіх ёсць картка сацыяльнага страхавання і якія выплачваюць узносы ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва, — паведамляе на прэс-канферэнцыі намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валерый КАВАЛЬКОЎ.

Ён растлумачыў, што сацыяльнае страхаванне можа быць абавязковым і добраахвотным. Абавязковае сацыяльнае страхаванне распаўсюджваецца на ўсіх грамадзян, якія працуюць па

працоўных дагаворах і па грамадзянска-прававых дагаворах, калі адным з бакоў з'яўляецца юрыдычная асоба. Пад абавязковае сацыяльнае страхаванне таксама падпадаюць індывідуальныя прадпрыемствы і некаторыя іншыя катэгорыі грамадзян. Добраахвотна могуць удзельнічаць у сацыяльным страхаванні творчыя работнікі, рамеснікі, асобы, занятыя ў агракультурным, а таксама тыя, хто працуе за мяжой. Яны могуць зарэгістравацца ў ФСАН і выплачваюць узносы, тым самым фарміруючы свае правы ў галіне сацыяльнага страхавання (пры гэтым ідзе страхавы стаж для прызначэння пенсіі і г. д.).

Але, як аказалася, некаторыя катэгорыі грамадзян, якія ажыццяўляюць дзейнасць без рэгістрацыі ў якасці ІП, не падлягаюць сацыяльнаму страхаванню — гэтыя катэгорыі проста няма ў адпаведным законе. «Зараз дзяржаўныя органы вывучаюць пытанне атры-

мання такімі грамадзянамі магчымасці фарміраваць свае правы ў галіне сацыяльнага страхавання», — паведамляе Валерый Кавалькоў.

Дарэчы, намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны адзначыў, што многія людзі недаацэньваюць значнасць сацыяльнага страхавання. Напрыклад, больш за дзве тысячы жыхароў Беларусі займаюцца агракультурным, і з іх толькі 6 чалавек выплачваюць узносы ў ФСАН. Права добраахвотнага сацыяльнага страхавання маюць рамеснікі, але сярод іх толькі крыху больш за 230 чалавек зарэгістраваліся ў ФСАН і выплачваюць страхавыя ўзносы. І толькі 550 беларусаў, якія працуюць за мяжой, добраахвотна выплацілі ў мінулым годзе ўзносы ў ФСАН. Між тым гэта — необходимая ўмова для атрымання права на пенсію па ўзросце ў будучыні.

Святлана БУСЬКО.
busko@zviazda.by

Школьнікі некалькі дзён каталіся на ўкрадзеным аўто

На сталічнай вуліцы Маскоўскага РУУС звярнуў увагу на аўтамабіль БМВ 525, у якога пры здзяйсненні развароту заглух рухавік.

Калі супрацоўнікі міліцыі спыніліся побач, каб даведацца, ці не патрабуецца дапамога, кіроўца і пасажыр уцяклі, кінуўшы аўто. Супрацоўнікі міліцыі звязаліся з уладальнікам машыны. Высветлілася, што аўтамабіль ужо некалькі месяцаў знаходзіцца на стаянцы, бо быў у тэхнічна няспраўным стане. Жанчына і не падазравала, што яе аўтамабіль сагналі.

У ходзе аперацыйна-вышуковых мерапрыемстваў асобы школьнікаў былі ўстаноўлены. Пасля затрымання яны растлумачылі, што даўно звярнулі ўвагу на аўтамабіль БМВ, які стаяў на адным месцы ўжо некалькі месяцаў, і вырашылі, што ён нікому не патрэбны. Хлопцы ўскрылі дзверы, у салоне знайшлі запасны ключ, але завесці аўтамабіль не змаглі: быў разраджаны акумулятар. Зарадзіўшы яго дома, яны некалькі дзён каталіся на ўкрадзеным аўто па вуліцах раёна.

У дачыненні да дзевяцікласнікаў заведзена крымінальная справа.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

РУХАВІК ПРАГРЭСУ

У Мінску адкрылася выстава рэкламы

У спецыялізаванай выставе рэкламы, дызайну і паліграфіі «Мятны леў» удзельнічае больш за 20 кампаній. Гэта дзелавая пляцоўка для брэнд-дынамічных агенцтваў і дызайнерскіх студый, друкарняў, пастаўшчыкоў сыравіны і расходных матэрыялаў для паліграфіі, вытворцаў сувенірнай прадукцыі. Разам з выставай у гатэлі «Пекін» адбудзецца канферэнцыя «Маркетынг XXI стагоддзя: тэндэры ў стылі ф'южн».

У цяперашні час на тэрыторыі краіны дзейнічае 1186 рэкламных арганізацый. Фактычна за апошнія 8—9 гадоў іх колькасць павялічылася ў 2,7 раза, паведамляе начальнік сектара па рэкламе ўпраўлен-

ня абароны правоў спажываўцаў і кантролю за рэкламай Міністэрства антываганнага рэгулявання і гандлю (МАРГ) Іна ГАУРЫЛЬЧЫК. Гэта сведчыць аб тым, што і прававыя, і арганізацыйныя ўмовы ў Беларусі для развіцця рэкламнага бізнесу створаны дастаткова добрыя. Кажучы пра выдаткі на рэкламу, прадстаўнік МАРГ адзначыла, што ў першым паўгоддзі 2017 года гэтыя сумы ў айчынных вытворцаў і гандлёвых арганізацый склалі 182,2 млн рублёў (127% у адносінах да аналагічнага перыяду мінулага года). Больш актыўна сёння працуюць з рэкламай вытворцы адзення, аптovy і рознічны гандаль, а таксама вытворцы харчовых прадуктаў.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

З днём нараджэння, з 65-годдзем, шчыра віншваем шануюнага галоўнага рэдактара «Звязды» на працягу не аднаго дзесяцігоддзя **Уладзіміра Браніслававіча НАРКЕВІЧА!** Зычым добрага здароўя і настрою, бадзёрасці, аптымізму, светлых думак і ўражанняў, самых цёплых і прыемных успамінаў! Такіх, як у нас. Пра вас.

Звяздоўцы.

АД БЛУЗ І КАРТАК ДА АЛЕЮ І ПІЛОВАЧНІКА

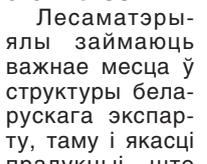
(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

1. Дрэнажны геакампазіт маркі «МІАДРЭН-Х 650» на суму больш за 1 млн USD.

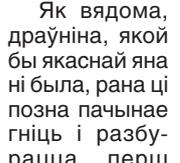
Дрэнажны геакампазіт — дастаткова запатрабаваны матэрыял, які шырока ўжываецца ў сферы дарожнага будаўніцтва. А такая вялікая партыя закуплялася для будаўніцтва другой узлётна-пасадачнай паласы ў Нацыянальным аэрапорце «Мінск». Па водапрапусковых уласцівасцях гэты матэрыял пераўзыходзіць традыцыйны друз, што дазваляе не толькі забяспечыць эфектыўны адвод вады, але і знізіць кошт земляных работ.

2. Лінія па перапрацоўцы піловачніку ў абразныя піламатэрыялы за 576 тыс. USD.

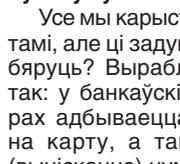
Лесаматэрыялы займаюць важнае месца ў структуры беларускага экспарту, таму і якасці прадукцыі, што выпускаецца айчыннымі дрэвапрацоўшчыкамі, удзяляецца асабліва ўвага. Натуральна, для гэтага неабходна сучаснае абсталяванне. Лінію па перапрацоўцы піловачніку набыло дзяржаўнае прадпрыемства лясной гаспадаркі, якое зараз мадэрнізуецца. Гэты набытак — тыповы прыклад такога кшталту інвестыцый. Дзякуючы новай тэхналагічнай лініі лясгас зможва вырабляць высокакасныя абразныя піламатэрыялы і прадаваць іх еўрапейскім спажываўцам.

3. Тысяча тон сланцавага алею для насычэння драўніны на 480 тыс. USD.

Як вядома, драўніна, якой бы якаснай яна ні была, рана ці позна пачынае гніць і разбурацца, перш за ўсё пад уздзеяннем неспрыяльных кліматычных умоў. Гэтая праблема асабліва актуальная для чыгунак, дзе пры будаўніцтве палатна выкарыстоўваюцца драўляныя шпалы. Каб падоўжыць тэрмін службы, іх прамакаюць адмысловымі хімічнымі рэчывамі-антысептыкамі, якія засцерагаюць драўніну ад увільгатнення і загінення. Да такіх антысептыкаў адносіцца і сланцавы алей: ён таксічны для грыбковых арганізмаў, але абсалютна бяшкодны для жывёл і чалавека. А паколькі гэта рэчыва з'яўляецца адным з асноўных антысептыкаў, якія выкарыстоўваюцца пры вытворчасці шпалапрадукцыі, яго актыўна закупляюць профільныя прадпрыемствы.

4. 350 тысяч нарыхтовак для плацэжных банкаўскіх картак на агульную суму звыш 235 тыс. USD.

Усе мы карыстаемся банкаўскімі карткамі, але ці задумваліся вы, дзе банкі іх бяруць? Вырабляюць самі? Часткова так: у банкаўскіх працэсінгавых цэнтрах адбываецца нанясенне малюнка на карту, а таксама эмбасіраванне (выцісканне) нумара карты і імя і прозвішча яе ўладальніка. Для гэтага выкарыстоўваецца адмысловае абсталяванне — эмбосер. Саму ж

пластыкавую аснову карты банк закупляе ў іншых фірмаў. Часам пастаўшчыка «пластыка» шукаюць шляхам правядзення тэндара, а часам звяртаюцца на біржу, дзе кошт сыравіны з-за канкурэнцыі паміж прадаўцамі нярэдка аказваецца ніжэйшы, чым па прамых кантрактах. Акрамя нарыхтовак для пластыкавых карт, банкі таксама актыўна набываюць на біржы і іншую запатрабаваную ў банкаўскай сферы прадукцыю: картрыджы для прынтараў, канцылярскія прылады, матэрыялы для ўпакоўкі каштоўнасцяў і нават бронекамізількі.

5. Жаночыя блузы з кароткім рукавом коштам 74 тыс. USD.

Звычайна ўніформа супрацоўнікаў пэўных арганізацый вытрымана ў адзіным фірмовым стылі і таму закупляецца оптам і, як правіла, у аднаго пастаўшчыка. Калі перад адным з дзяржаўных банкаў паўстала пытанне закупкі 8670 жаночых блуз з кароткім рукавом, ён прыняў рашэнне звярнуцца на біржу. На заяўку адгукнуліся адразу некалькі пастаўшчыкоў, але біржавы дагавор быў заключаны толькі з адным з іх, які прапанаваў самую нізкую цану і самыя выгадныя ўмовы пастаўкі.

Увогуле паслугамі ПСТ прадстаўнікі бізнесу карыстаюцца ўсё часцей, паведамлілі ў БУТБ. Усяго на пляцоўцы — больш за 10 тысяч таварных пазіцый. Пры гэтым паняцця «мінімальнае партыя» не існуе. А каб стаць трэйдарам, дастаткова атрымаць ключ электроннага лічбавага подпісу.

Вераніка ПУСТАВІТ.
pustavit@zviazda.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2017 г.

Наименование банка: ЗАО «БТА Банк»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2017	01.01.2017
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	4 717	4 607
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	—	—
4	Средства в Национальном банке	1103	4 504	3 989
5	Средства в банках	1104	6 595	11 160
6	Ценные бумаги	1105	30 080	37 741
7	Кредиты клиентам	1106	57 990	58 105
8	Производные финансовые активы	1107	—	21
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	—	—
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	8 875	8 325
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	—	7
12	Отложенные налоговые активы	1111	—	—
13	Прочие активы	1112	1 111	1 065
14	ИТОГО активы	11	113 872	125 020
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
16	Средства Национального банка	1201	—	—
17	Средства банков	1202	11 856	30 504
18	Средства клиентов	1203	58 197	51 403
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	—	697
20	Производные финансовые обязательства	1205	29	—
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	—	—
22	Прочие обязательства	1207	316	594
23	ВСЕГО обязательства	120	70 398	83 198
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
25	Уставный фонд	1211	24 747	24 747
26	Эмиссионный доход	1212	—	—
27	Резервный фонд	1213	1 144	876
28	Фонды переоценки статей баланса	1214	6 671	6 747
29	Накопленная прибыль	1215	10 912	9 452
30	ВСЕГО собственный капитал	121	43 474	41 822
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	113 872	125 020

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 октября 2017 г.

Наименование банка: ЗАО «БТА Банк»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2017	01.01.2016
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	8 717	13 310
2	Процентные расходы	2012	2 496	4 286
3	Чистые процентные доходы	201	6 221	9 024
4	Комиссионные доходы	2021	2 043	1 871
5	Комиссионные расходы	2022	178	232
6	Чистые комиссионные доходы	202	1 865	1 639
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	—	—
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(13)	(56)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	1 122	4 671
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	(121)	—
11	Чистые отчисления в резервы	207	(659)	2 494
12	Прочие доходы	208	301	430
13	Операционные расходы	209	7 993	7 127
14	Прочие расходы	210	168	194
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	1 873	5 893
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	202	1 133
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	1 671	4 760

Председатель Правления

Доронкевич А. В.

И.о. Главного бухгалтера

Ковалева Т. Н.

Отчетность о деятельности Банка в полном объеме размещена по ссылке: <http://www.btbank.by/ru/page/667>

Дата подписания: 10 октября 2017 г.

ЗАО «БТА Банк». Лицензия НБ РБ №17 от 28.05.2013 г. УНП 807000071

«АБСТАЎЛЮ ЛЮБОГА МАЛАДОГА!»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Пяць гадоў на перыферыі працаваў, кляпаў каронкі. Матэрыялаў тады ніякіх не было, нават звычайнага гіпсу для злепкаў. А я ведаў, што ў Мінску ёсць гіпсавы завод. Наладзіў з яго работнікамі кантакты, прыезджаў на грузавіку і набіраў мяшкі матэрыялам. А ён жа намакае і зацвердзяе. Мы што прыдумалі? Бралі вялікую патэльню, ставілі на керагаз і прагравалі гіпс, памешваўчы лыжкай, як яечню, — з усмешкай успамінае доктар. — Я прайшоў у сваёй спецыяльнасці з самага нізу, таму з мяне атрымаўся надрэнны спецыяліст. Кожную рэч мог рабіць уласнаручна.

Атрымаўшы вышэйшую адукацыю Леанід Сцяпанавіч паехаў у Кіеву: у Беларусі стаматолагаў у той час яшчэ не рыхтавалі. Дзіўна, але вакансій у сталічных паліклініках для наваспечанага кваліфікаванага спецыяліста не знайшлося. Усе месцы былі заняты зубнымі ўрачамі без дыплама інстытута. Таму Леанід Сцяпанавіч уладкаваўся працаваць выкладчыкам у зубаўрачэбную школу, якую сам скончыў.

У свой час гэты славуці ўрач узначальваў кафедру артапедычнай стаматалогіі медінстытута (загадваў ёй 27 гадоў), быў галоўным пазаштатным стаматолагам сталіцы і Міністэрства аховы здароўя. За сваю доўгую практыку Леанід Сцяпанавіч сутыкаўся з рознымі выпадкамі.

— Неяк паступіў да нас танкіст. У баі яго танк загарэўся, мужчына паспеў выкачыць, але застаўся без вуха. Мы зрабілі яму вушную раскачку з мяккай пластмасы — гэта, між іншым, вялікае мастацтва. Каб штучнае вуха надзейна трымалася, прыманцывалі яго да абруча. А парых, каб гэтага не было бачна, заказалі ў галоўнага хормайстра опернага тэатра. У мяне былі добрыя сувязі з рознымі спецыялістамі. Дарэчы, падагнаць тую ракавіну па колеры дапамагала грыміроўшчыца з тэатра аперэты.

Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР Леанід Сцяпанавіч і цяпер займаецца даследаваннямі. Вывучае праблему непераанаснасці арганізмам матэрыялаў, якія выкарыстоўваюцца пры вырабе пратэзаў.

У кабінце прафесара захоўваецца шмат гіпсавых злепкаў сківі і здымкаў пацыентаў. Здаецца, Леанід Сцяпанавіч і цяпер памятае кожнага з іх. «Гэтаму дзіцяці было тры гады, а зубы так і не выраслі, — паказвае ён адну з фатаграфій. — Мы яму пратэз вырабілі: выглядаў вельмі натуральна. Паглядзіце, як хлопчык тут усміхаецца!»

Па слядах прафесара пайшлі і яго ўнукі. Адзін з іх, Леанід Беладзед, нават назваў сваю клініку ў гонар дзядулі — «Любімы стаматолаг», па ініцыялах Леаніда Сцяпанавіча.

Калі пытаемца ў пенсіянера, як яму ўдаецца захоўваць бадзёрасць у такім паважным узросце, ён прызнаецца: у яго сям'і ўсе доўгажыхары. Бацька дажыў да 93 гадоў, а яго брат (дзядзька Леаніда Сцяпанавіча) — да 95.

— Не ведаю ніякіх сакрэтаў. У харчаванні, напрыклад, я дыет асабліва не прытрымліваюся. Гэта цяпер ужо не ем за тры гады да сну, пазбягаю вострых страў... Трэба весці правільны лад жыцця і не перагружаць сябе, — кажа сурозмоўнік.

Хобі Леаніда Сцяпанавіча — рыбалка. Куды толькі ён з вудай ні ездзіў, смяецца. Да нядаўняга часу, дарэчы, прафесар сам вадзіў аўтамабіль. Ад машыны адмовіўся толькі ў красавіку гэтага года.

На рабоце ва ўніверсітэце славуці стаматолаг бывае амаль штодня. «У мяне пытаюцца, чаму на пенсію не сыходжу. Дык цяпер рай для спецыялістаў! Столькі магчымасцяў ёсць!»

«Сакрэт даўгалецця — загартоўка з дзяцінства»

— Я выдатна сябе адчуваю. У разумовай рабоце абстаўлю любога маладога! — заяўляе пры сустрэчы **акадэмік Інстытута агульнай і неарганічнай хіміі НАН Беларусі Уладзімір Сямёнавіч КАМАРОЎ**.

Фота: Негізеі БУЖАН

Акадэмік Уладзімір Сямёнавіч Камароў: «У мяне столькі ідэй!»

Яго працоўны кабінет застаўлены кветкамі. «Разводжу такія, якія лёгка даглядаць. Калі шмат раслін, прыемнай працаваць: яны ж даюць кісларод».

Галоўнаму навуковаму супрацоўніку сёлета споўнілася 94 гады. Але ён і не думае выходзіць на заслужаны адпачынак. «У мяне столькі ідэй!» — прызнаецца нам. Цяпер Уладзімір Сямёнавіч піша манаграфію: распрацаваў новы метады значэння паверхні мікрапор. Піша выключна ад рукі.

— Так больш думаеш, аналізуеш матэрыял, — тлумачыць навуковец. — Камп'ютар я выкарыстоўваю для пошуку інфармацыі: праглядзець, што зроблена па маім пытанні. І ўсё на гэтым — астатняе трэба самому думаць. Інакш нічога новага не вынайдзеш. У нас такія ёсць, хто спісвае. Іх ніхто і не цытуе. А вось вы кнігу вазьміце «Вялікія хімікі свету» — я ўжо там, разам з Ламаносавым і Мендзлеевым.

Не паверыце, але ў навуку вядомага сёння акадэміка, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі БССР, прывёў выпадок. Пасля вайны Уладзімір Сямёнавіч падаваў дакументы ў медінстытут. Адрас — Універсітэцкі гарадок.

— Атрымаў паперку з паведамленнем — нават не паглядзеў, што там напісана. Сунуў у кішэню і паехаў здаваць экзамены. Шукаюць мяне ў спісах — няма такога. Просяць паказаць дакумент. А там накіраванне на фізмат. Здаў экзамены на той факультэт і адразу перавёўся на хімфак. Бо выпускнікоў фізмата ў школу па размеркаванні накіроўвалі, а пасля хімфака можна было на завод ісці працаваць ці ў лабараторыю. Вось так і трапіў у навукоўцы, — усміхаецца пенсіянер.

24 гады Уладзімір Сямёнавіч быў дырэктарам інстытута, загадваў лабараторыяй. Але цяпер, кажа, шкадуе, што страціў вельмі шмат часу на кіруючых пасадах: не было калі займацца непасрэдна навукай.

— Няўжо не хацелася выйсці на пенсію, адпачываць за горадам? — пытаемца.

— У мяне было лепшча ў Бараўлянах. Гараж і два паверхі дома над ім. Туалет, кухня — цудоўна. Вада побач. Дык гэта абуса для мяне была: не цягне туды і ўсё! Таму я пры першым выпадку прадаў лепшча за капейкі.

Распарадак дня ў 94-гадовага акадэміка наступны. Раніцай — абавязкова фізкультура. Потым Уладзімір Сямёнавіч ідзе на работу. У кабінце на адным месцы не заседжаецца, стараецца быць у руху. Калі добрае надвор'е, пасля работы шпацыруе па парку Чалюскінцаў. У астатні час навуковец любіць маляваць: карцін 170, напэўна, стварыў. У асноўным пейзажы.

— Вучыліся ў мастацкай школе?

— Не. Проста з дзяцінства добра маляваў. Мог за пяць хвілін партрэт накідаць. Я яшчэ ў абедзенны перапынак

вершы пішу. Пакуль п'ю гарбату, некалькі радкоў можа на радзіцца.

— У мастацтве патрэбна натхненне. А ў навуцы?

— Таксама. Калі натхнення няма, дык і ідэй не будзе. Мне раней ідэй нават па начах сніліся. Побач з ложкам пакідаў бланкот, ручку і адразу падымаўся запісваць тое, што ўбачыў.

Цікавімся ў навукоўца пра сакрэт даўгалецця. «Мне здаецца, гэта загартоўка з дзяцінства. Бацька і маці працавалі ў калгасе, а мне трэба было за каровамі, курамі, свіннямі глядзець, пра меншых сясцёр паклапаціцца. Увесь час працаваў. Ва ўніверсітэце вагоны разгружаў, каб зарабіць. Потым з Далёкага Усходу прывёз фотаапарат: з хлопцамі ездзілі па вёсках і здымалі сем'і. Тады грошай з'явілася шмат, дзяўчат нават у кіно запрашалі».

— За рацыёнам сваім сочыце?

— Стараюся выключыць тлустое, мучное. Гэта нічога не дае, акрамя лішніх калорый. Я больш люблю розныя салаты. Капусту часта ўжываю і вам рэкамендую. Калі даведаўся, што яна ўтрымлівае вітамін С больш, чым лімон, здзівіўся. На раніцу раблю салаты з морквы, марской капусты, зеляніны. Мясца разы тры на тыдзень ем. Сала ўвогуле не ўжываю, сыру таксама нямога. Навошта мне лішнюю вагу набіраць? Толькі дадатковая нагрузка на сэрца. Нават для маладога гэта нядобра.

Некалі Уладзімір Сямёнавіч карыстаўся мабільнікам, але потым аддаў сястры. Прачытаў, што тэлефон дае моцнае электрамагнітнае выпраменьванне, і вырашыў не псаваць сабе здароўе.

Аб адным акадэмік бядуе: не спяшаецца моладзь у навуку. «Аклады ж невялікія, — з разуменнем ставіцца ён. — Хлопцы ўвогуле не прыходзяць. А што дзяўчаты? Каб тварыць навуку, трэба цалкам аддацца ёй. У жанчыны гаспадарка дамашняя, дзеці. Што ад яе патрабаваць? У яе і так нагрузка шалёная. Пра якую навуку яна думаць будзе?»

— З вышыні сваіх гадоў якую галоўную парадку можаце даць?

— Трэба, каб жыццё праходзіла не ўпустую, а з карысцю — і для сябе, і для людзей.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@zviazda.by

Центр Промышленной Оценки		• Организация аукционов • Оценка всех видов имущества
Извещение о проведении повторного аукциона		
Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703	
Продавец	ОАО «Белсантехмонтаж-2», г. Минск, ул. Брилевская, 15	
Предмет аукциона		
Продаже на аукционе одним лотом подлежат объекты недвижимого имущества в составе		
Наименование, общая площадь, инвентарный номер	Назначение	Адрес
Здание АБК (составные части: подвал), 1 423,5 кв. м, 400/С-75196	Здание административно-хозяйственное	г. Гродно, ул. Индустриальная, 2Б
Проходная, 20,1 кв. м, 400/С-90975	Здание неустановленного назначения	г. Гродно, ул. Индустриальная, 2Б/1
Склад горюче-смазочных материалов, 49,1 кв. м, 400/С-90973	Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранения	г. Гродно, ул. Индустриальная, 2Б/2
Материально-технический склад (составные части: навес, платформа, платформа), 46,5 кв. м, 400/С-90977		г. Гродно, ул. Индустриальная, 2Б/3
Материально-технический склад с мастерскими (составные части: пристройка), 736,6 кв. м, 400/С-90982		г. Гродно, ул. Индустриальная, 2Б/7
Подкрановый путь (составные части: Д – подкрановый путь; Е – подкрановый путь), 141,5 кв. м, 400/С-113078	Сооружение специализированное железнодорожного транспорта	г. Гродно, ул. Индустриальная, 2Б, подкрановый путь
Благоустройство территории (составные части: А – покрытие асфальтобетонное, а1 – бетонный бортовой камень, Б – покрытие бетонное, В – ограждение плиты ж/б, Г – ограждение металлическое), 6727 кв. м, 400/С-113080	Сооружение благоустройства	г. Гродно, ул. Индустриальная, 2Б, благоустройство территории
Сведения о земельном участке	Площадь: 1,0296 га; вид права: предоставлен на праве постоянного пользования; целевое назначение: эксплуатация и обслуживание зданий и сооружений	
Обременения:	объект недвижимости (Здание АБК) находится в залоге (ипотеке) у ОАО «Белинвестбанк» и обременен договором аренды. Подробная информация на сайте организатора аукциона www.cpo.by	
Начальная цена с НДС 20% – 1 232 003,75 бел. руб. (снижена на 25%)		
Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях (BYN) перечисляется на р/с №BY60BLBB30120191021390001001 в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»		
Срок подписания договора купли-продажи	5 рабочих дней после проведения аукциона	
Условия оплаты предмета аукциона		
Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи		
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона оговорены в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by		
Дата и время проведения аукциона	30.10.2017 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»	
Дата и время окончания приема документов	26.10.2017 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»	
Контактные телефоны	+375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. Email: auction@cpo.by	

ООО «Центр Белинвентаризация» г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2-1		• Раздел и установление порядка пользования земельным участком • Раздел и вычленение изолированных помещений из капитального строения • Пересчет долей в связи с изменением капитального строения • Оценка всех видов собственности
Извещает о проведении аукциона по продаже имущества ОАО НТК «АЛЕСЯ» 8 (0232) 29 51 12		
№ лота	Наименование объекта	Начальная стоимость лота, бел. руб. с НДС
1	Изолированное помещение (салон сотовой связи) с инв. №350/D-297643, площадью 17,9 кв. м, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Ильича, 47-38. Объект расположен на земельном участке с кадастровым номером 34010000007000649 площадью 0,1036 га (доля в праве – 1/100). Цель использования – любая, кроме розничной торговли продовольственными товарами	25 000,00 руб.
Сумма задатка, бел. руб.		
2 500,00 руб.		
Срок подачи заявления	По 16 ноября 2017 г. в рабочие дни с 9.00 до 16.00 от даты опубликования настоящего извещения по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2-1	
Дата, время и место проведения аукциона	20 ноября 2017 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2-1	
Номер р/с для перечисления задатка	BY71BPSB30121783390109330000 в РД №300 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК BPSBBY2X, УНП 491323266. Получатель платежа: ООО «Центр Белинвентаризация». Назначение платежа: задаток на участие в аукционе согласно извещению в газете «Звязда» от 18.10.2017 г.	
Условия продажи	Объект продается в собственность. Шаг аукционных торгов – 5%. Заключение договора купли-продажи в течение 10 (десяти) календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона. Победителю аукциона предоставляется рассрочка платежа на 3 (три) месяца. Победитель возмещает затраты на организацию и проведение аукциона	
Для участия в аукционе необходимо представить:		
1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение о правах и обязанностях с ООО «Центр Белинвентаризация».		
2. Заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка на расчетный счет организатора торгов.		
3. Юридическим лицам – резидентам Республики Беларусь – копию документа, подтверждающего регистрацию юридического лица; представителю юридического лица – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица).		
4. Юридическим лицам – нерезидентам Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе); представителю юридического лица – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица).		
5. Индивидуальным предпринимателям – копию документа, подтверждающего государственную регистрацию; представителю индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица).		
6. Физическим лицам – представителю физического лица – доверенность (документ, подтверждающий полномочия лица) и документ, удостоверяющий личность данного представителя.		
7. При подаче документов на участие в аукционе физические лица, представители физических и юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.		
8. Участник аукциона, выигравший торги, либо лицо, признанное покупателем, оплачивает стоимость затрат на организацию и проведение аукционных торгов – Организатору аукционных торгов.		
9. Аукцион проводится в соответствии с действующим законодательством и Положением ООО «Центр Белинвентаризация»		
Дополнительная информация на сайте www.bti-gomel.by, по тел.: (0232) 75 06 62, (029) 341 15 45		

Дзейная абарона

Падстаўляйце плячо!

Вакцынацыя ад грыпу шкодная? Можна зніжаць імунітэт? Наадварот, вакцина трэніруе, умацоўвае імунную сістэму!

95 працэнтаў інфекцыйных захворванняў складаюць грып і вострыя рэспіраторныя інфекцыі. Перадаюцца яны пры размове, кашлі, чханні. Прычым дастаткова некалькіх гадзін пасля зносін з хворым. Вірусы грыпу пастаянна цыркулююць сярод нас, аднак найбольшага пад'ёму захваральнасць на яго дасягае ў зімовы час.

Грып пачынаецца рэзка — са слабасці, дрыжыкаў, моцнага галаўнога і мышачнага болю, а на другі-трэці дзень закладвае нос, з'яўляецца насмарк і сухі кашаль. Да віруснай інфекцыі, калі арганізм знясілены, лёгка можа далучыцца і бактэрыяльная — гнойны атыт, сінусіт, бронхіт, развіваюцца і больш цяжкія станы — пнеўманія, міякардыт, мэнінгіт, энцэфаліт, што нясе прамую пагрозу жыццю.

— Заразіцца грыпам можна незлічоную колькасць разоў, бо вірусы грыпу пастаянна мяняюцца, а ў нашым арганізме няма антыцел для кожнага новага віруса, — тлумачыць урач-інфекцыяніст 3-й гарадскога дзіцячай клінічнай паліклінікі Мінска Галіна СІЗОВА. — Для абароны лепш за ўсё зрабіць прышчэпку — яе робяць у плячо або пад лопатку. У нашай краіне для гэтага прымяняецца некалькі відаў вакцын, жывых або інактывавальных. Апошнія змяшчаюць забітыя цэлыя вірусы або яго асобныя часцінкі.

Шырокае прымяненне знайшлі надзейныя і бяспечныя спліт-вакцыны з асобнымі часцінкамі віруса — Ваксігрып (Францыя), Флюваксін (Кітай), Флюарыкс (Бельгія).

Імунітэт пасля прышчэпкі фарміруецца да 14—21 дня і абараняе нас 6—12 месяцаў з эфектыўнасцю 70—98 працэнтаў. На любую прышчэпку могуць быць пабочныя рэакцыі. Найўнасць тэмпературы да 38 градусаў або пачырванення ў месцы ўвядзення прэпарата — нармальныя рэакцыі арганізма. Знікае яна цягам аднаго-двух дзён.

Дзеянне рабіць прышчэпку можна пачынаючы з 6-месячнага ўзросту. Малыя дзеці вельмі ўразлівыя да інфекцыі, бо заразіць іх могуць як дарослыя сваякі, так і іншыя дзеці ў арганізаваных калектывах. Многія бацькі кажуць, што іх дзіцяці хоць і прышчэпілі ў садку, але тыя ўсё адно захварэлі. Так адбылося таму, што ў любым калектыве павінны быць прышчэплены не менш за 40 працэнтаў.

Захворванне на грып у цяжарнай можа выклікаць развіццё парокаў у плода або выкідаш. Таму жанчынам, якія плануюць цяжарнасць, лепей прышчэпіцца яшчэ да цяжарнасці, а цяжарныя могуць рабіць прышчэпку падчас другога-трэцяга трыметра

Якасць і бяспека

Не бывае лекаў другой свежасці

Сёлета на рынак не дапушчаны

23 найменні серый лекавых прэпаратаў

Айчынная фармацэўтычная прамысловасць нарошчвае аб'ём і асартымент выпуску лекавых сродкаў, у тым ліку для выхаду на замежныя рынкі. Да 2020 года 40 працэнтаў прадукцыі павінна адгружацца на экспарт.

У краіне зарэгістравана 4,5 тысячы лекавых сродкаў, 1,5 тысячы з якіх — айчынай вытворчасці. У вартасным выражэнні па выніках гэтага года доля беларускіх лекаў на ўнутраным рынку складае 55 працэнтаў. 85 працэнтаў нашых лекаў маюць кошт у межах 5 долараў.

— Якасць лекаў не можа быць лепшай ці горшай, яна або ёсць, або яе няма, — кажа намеснік начальніка ўпраўлення фармацэўтычнай інспекцыі і арганізацыі лекавага забеспячэння Міністэрства аховы здароўя Беларусі Алена АЛЯКСАНДРАВА. — Якасць — гэта адпаведнасць патрабаванням Дзяржаўнай фармакапее і нарматыўнай дакументацыі вытворцы, яна забяспечваецца ад моманту распрацоўкі прэпаратаў да паступлення да пацыента. Таму на нашым рынку няма фальсіфікатаў, а няясная прадукцыя адбракоўваецца да паступлення ў аптэкі і бальніцы. Сёлета не дапушчаны на рынак 23 найменні канкрэтных серый лекавых сродкаў, з якіх 16 серый — айчынай вытворчасці, 7 — замежнай. Ад усіх прыведзеных лекаў гэта складае 0,04 працэнта.

27 працэнтаў вырабленай прадукцыі адпраўляецца за пер у больш як 30 краін свету. Сёлета плануецца адгрузіць на знешнія рынкі прадукцыі на 115 млн долараў. Пастаўкі ажыццяўляюцца ў краіны СНД, Азіі, Афрыкі, пробныя адгрузкі ёсць і ў ЕС

Псіхалогія для ўсіх

ПРАЗМЕРНАЯ ТРЫВОЖНАСЦЬ

У каго з нас няма проблем? Для іх вырашэння патрабуюцца пэўныя рэсурсы (неабавязкова толькі матэрыяльныя!). Калі нам не хапае ўласных, значыць, наспей час прасіць дапамогі ў блізкіх. Або ў спецыялістаў — урачоў-псіхолагаў, псіхатэрапеўтаў. Не тое каб яны ўзяліся штосьці рабіць замест нас, але з дапамогай спецыяльных метадык і (пры неабходнасці) медыкаментаў можна прывесці сябе ў такі стан, калі прасцей будзе ўзяцца за няпростыя задачкі, падкінутыя жыццём. Падрабязней аб тым, калі трэба звяртацца да спецыялістаў, расказвае намеснік галоўнага ўрача па памежнай псіхіятрыі Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера, кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт Наталля БЕРАЗОЎСКАЯ.

— **Ці не здаецца вам, што ў апошнія гады ў свеце стаўліцца ўсё больш агрэсіў?**

— Я думаю, што справа не ў колькасці, а ў тым, што агрэсія трансфармуецца, з'яўляюцца новыя яе формы, спосабы выяўлення. Агрэсія — вербальная, фізічная, адкрытая, схаваная — ад пачатку з чалавекам, бо дапамагае яму выжыць.

— **Калі чалавек у мірным горадзе бярэ ў рукі зброю і адкрывае агонь па натоўпе, то як гэта зразумець? Гэта схаваны суіцыд? Або, можа, праўленне псіхічнага захворвання?**

— Сам па сабе падобны ўчынак не ўказвае на наяўнасць псіхічнай паталогіі. Гэта можа быць і няздольнасць адшукаць выйсце ў нейкай праблемнай сітуацыі. Дакладней, адзіным магчымым выйсцем падаюцца вось такія паводзіны. Бо чалавек разглядае нейкія абставіны як пагрозу свайму жыццю. З нашага пункту гледжання сітуацыя, у якой апынуўся агрэсар, абсалютна нейтральная, а для яго — зусім не. Такое скажэнне не заўсёды звязана з захворваннем.

— **Што дапамагае распазнаць паталогію?**

— Для неўратычных расстройтваў характэрныя прамерная трывога, праявы дэпрэсіі. Мы самі будзем адчуваць, што трывожнасць атручвае нам жыццё. Неўратычныя расстройства развіваюцца як рэакцыя на стрэс, няўменне вырашаць крызісныя сітуацыі. Гэта можа быць, напрыклад, парушэнне адаптацыі. Трывога — нармальныя рэакцыя на нейкія сітуацыі, аднак гэта пачуццё можа нарастаць да такой ступені, што пачынае перашкаджаць эфектыўнаму вырашэнню паўсядзённых задач. Калі трывожны стан ніяк не звязаны з аб'ектыўнай рэальнасцю, і мы самі разумеем гэту прамернасць, але нічога не можам з гэтым зрабіць даволі працяглы час, значыць, трэба звяртацца да спецыялістаў.

Для псіхатрычных расстройстваў характэрныя змены ў галіне мыслення, успрымання, што часта праяўляецца відавочнай неадэкватнасцю паводзінаў. Тут, як правіла, сам

хворы перамен не ўсведамляе, на іх рэагуюць яго блізкія. Характэрнай праявай псіхатрычнага расстройства з'яўляецца поўнай, сапраўды дапамагае чалавеку гарманічна развівацца. У ідэале адсутнасць аднаго з бацькоў можа ў пэўнай ступні кампенсавацца нейкімі іншымі значымі дарослымі. Важна, каб быў дзед/бабуля, прадстаўнік свайго полу, які навучыць адпаведным паводзінам. Наогул сучасная сям'я трансфармуецца, аднак яна была, ёсць і будзе па сутнасці такой, як была ў тыя часы, калі людзі пачалі дзіцяцтва на пары ў межах плямёнаў.

— **Дарэчы, ці абавязкова ўжыванне псіхаактыўных рэчываў прывядзе да развіцця залежнасці?**

— У розных людзей гэты шлях будзе розным па часе. А ўвогуле павінны сысціся адразу некалькі фактараў. Праблему хутчэй спазнае, напрыклад, той, у каго ёсць генетычная схільнасць, чые бацькі мелі залежнасць. Таксама той, у каго няма маральнай падтрымкі з боку блізкіх, той, каго нельга назваць псіхалагічна сталай асобай. Такія людзі не ўмеюць спраўляцца нават з самымі простымі задачамі і цяжкасцямі, якія суправаджаюць паўсядзённае жыццё.

— **А што такое псіхалагічная стагнаць?**

— Уменне пераадоўваць непрыемнасці і вырашаць праблемы, абаяваючыся толькі на сябе, на свае веды, уменні. Нястальныя асобы, як правіла, не ўмеюць гэтага рабіць. Аднак бываюць сітуацыі, калі наш уласны ўнутраны рэсурс вычарпаны. Калі псіхалагічна стала асоба бачыць абмежаванасць сваіх здольнасцяў, то звяртаецца па дапамогу. Увогуле ёсць людзі, на долю якіх выпадае велізарная колькасць складаных сітуацый, аднак яны захоўваюць раўнавагу, добры настрой і не бяруць у рукі зброю. А ёсць людзі інфантальныя, якім не хапае ўласных рэсурсаў на вырашэнне самых простых пытанняў.

— **Як не выгадаваць інфантальную асобу?**

— Адрозна заўважу, што матэрыяльны дастатак тут не будзе вызначальны. Самае важнае, наколькі блізкія лю-

дзі прымаюць дзіця, якую падтрымку яму аказваюць, ці не навязваюць яму свае расцэнні. Падтрымка заклячываецца не ў тым, каб зрабіць замест дзіцяці, задача дарослых — навучыць самастойнаму выбару.

— **Гэта магчыма ў няпоўнай сям'і?**

— Традыцыйная сям'я, якая складаецца з мамы, таты і дзіцяці, — тая, што мы называем поўнай, сапраўды дапамагае чалавеку гарманічна развівацца. У ідэале адсутнасць аднаго з бацькоў можа ў пэўнай ступні кампенсавацца нейкімі іншымі значымі дарослымі. Важна, каб быў дзед/бабуля, прадстаўнік свайго полу, які навучыць адпаведным паводзінам. Наогул сучасная сям'я трансфармуецца, аднак яна была, ёсць і будзе па сутнасці такой, як была ў тыя часы, калі людзі пачалі дзіцяцтва на пары ў межах плямёнаў.

— **Хто сёння прыходзіць да ўрачоў-псіхатэрапеўтаў?**

— Галоўным чынам, жанчыны працаздольнага ўзросту. Жанчыны традыцыйна хутчэй прызнаюцца, што ім патрэбна дапамога. Моцны пол часцей пакутуе ад хімічных залежнасцяў, а прыгожы сутыкаецца

з трывожнымі расстройтвамі — калі пачынаеш пакутаваць ад чакання найгоршага развіцця падзей, звязаных калі не з самім табой, то са сваякамі. Самае важнае, што абсалютная большасць гэтых трывог з вельмі высокай доляй верагоднасці ніколі не спраўдзіцца.

— **Пацыенту з трывожным расстройтвам даваць дазваляць медыкаменты?**

— Гэта можа быць як псіхатэрапеўтычная дапамога, так і ўжыванне прэпаратаў, прычым даволі працяглая, да паўгода і болей. Зразумела, таблеткі не вырашаюць ніякіх праблем, аднак з іх дапамогай можна зрабіць глыбокі ўдых, набрацца сіл, каб ісці далей. На жаль, многія па-ранейшага лічаць, што зварот па псіхалагічную, псіхатэрапеўтычную або псіхіятрычную дапамогу пацягне за сабой нейкія наступствы, сацыяльныя абмежаванні. Між тым дапамога сёння можа аказвацца і ананімна — улік неабходны толькі для нашага ўнутранага выкарыстання, бо пацыент можа звяртацца паўторна. На кароткі час магчымы і абмежаваны ў ваджэнні аўтамабіля, валадданы зброяй.

Псіхатэрапеўтычная і псіхалагічная дапамога сёння максімальна набліжана да пацыентаў, спецыялісты працуюць ва ўсіх цэнтральных раённых і некаторых гарадскіх паліклініках. Можна звярнуцца і адразу ў псіхіятрычны дыспансер — яны ёсць у кожнай вобласці

РУП «Інститут нерухомасці і ацэнкі» ізвешчае о проведении открытого аукциона по продаже помещения кафе, находящегося в собственности Республики Беларусь

Лот №1. Помещение кафе с инв. №610/D-63675, расположенное по адресу: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. Гагарина, 56-3, 1987 г. п. Назначение: помещение общественного питания. Общая/нормируемая площадь – 187,4 / 150,1 кв. м. Этаж – подвал	Начальная цена продажи без учета НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, %
	183 485,40	5 000,00	5

Обременение: помещение кафе с инв. №610/D-63675 сдается по договору аренды на срок до 09.04.2019 (187,4 кв. м)

Земельный участок для данного изолированного нежилого помещения с инвентарным номером 610/D-63675 будет сформирован после заключения договора купли продажи

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов), – Претендент на покупку должен подписать с Продавцом договор купли-продажи Объекта в течение 10 (десяти) календарных дней с назначенной даты проведения аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен оплатить стоимость приобретенного на аукционе Объекта в течение 10 (десяти) календарных дней после подписания договора купли-продажи.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) оплачивает Организатору аукциона вознаграждение в размере 3% (трех процентов) от цены продажи Объекта в течение 3 (трех) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством для Победителя аукциона

Аукцион состоится 20.11.2017 в 11.00 по адресу:

г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4

Продавец: ОАО «2566 завод по ремонту радиоэлектронного вооружения», 222511, Минская обл., г. Борисов, ул. Гагарина, 54, тел. 8 (0177) 74-47-27.

Организатор аукциона: РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, пом. 9, каб. 7, тел. 8 (017) 306-00-57.

Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 7. Окончание приема заявлений – 16.11.2017 в 11.00.

Задаток перечисляется: на р/с BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», ВИС банка BPSBВY2X, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже помещения кафе (Лот №1), продаваемого ОАО «2566 завод по ремонту радиоэлектронного вооружения», проводимом 20 ноября 2017 г.

Контактное лицо для осмотра Объекта: Криштапович Виктор Владимирович, тел.: 8 (0177) 74-47-25, 8 (029) 674-79-75 (осмотр осуществляется в рабочие дни с 13.30 до 17.00)

Контактная информация организатора аукциона: 8 (017) 306-00-57

• 8 (029) 356-90-03 • 8 (029) 550-09-52 • torgi@ino.by

ВОСЕНЬ-ВОСЕНЬ...

У гэтую пару года мы становімся вельмі адчувальныя да розных псіхалагічных расстройстваў і парушэнняў. Гэтыя карысныя парады дапамогуць трымацца на плыву.

1. Думайце аб тым, што і гэта пройдзе. Вясна не за гарамі!
2. Невялікія радасці і яркія моманты ёсць на самай справе ў кожным дні. Не прапускайце іх.
3. Папаўняйце ўнутраныя рэсурсы з дапамогай хобі, стасункаў з прыемнымі людзьмі.
4. Не адмаўляйце сабе і ў любімых, карысных ствахах і напоях — дазвольце крыху кавы або шакаладу.
5. Паўнацэнна адпачывайце — добра спіце штоноч, адпачывайце цягам тыдня, месяца, года.
6. У стрэсавай сітуацыі не панікуйце. Спрабуйце ўсё раскласці па паліцах, каб вырашыць праблему крок за крокам.

Матэрыялы падрыхтавала

Святлана БАРЫСЕНКА. protas@vziazda.by

«Франсабанк» Открытое акционерное общество

Республика Беларусь, г. Минск, пр-т Независимости, 95А

тел. (017) 389 36 36, факс (017) 389 36 37

office@fransabank.by www.fransabank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2017 г.

Наименование банка "ФРАНСАБАНК" ОАО, код 266

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2017	01.01.2017
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	9 054	8 138
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	9	9
4	Средства в Национальном банке	1103	1 848	2 445
5	Средства в банках	1104	8 776	1 661
6	Ценные бумаги	1105	15 916	42 194
7	Кредиты клиентам	1106	57 711	51 115
8	Производные финансовые активы	1107	—	—
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	—	—
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	19 322	19 304
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	—	—
12	Отложенные налоговые активы	1111	—	—
13	Прочие активы	1112	848	750
14	ИТОГО активы	11	113 484	125 616
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
16	Средства Национального банка	1201	—	—
17	Средства банков	1202	20 142	38 897
18	Средства клиентов	1203	49 841	42 821
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	—	—
20	Производные финансовые обязательства	1205	—	—
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	—	—
22	Прочие обязательства	1207	282	418
23	ВСЕГО обязательства	120	70 265	82 136
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
25	Уставный фонд	1211	16 525	16 042
26	Эмиссионный доход	1212	—	—
27	Резервный фонд	1213	1 537	1 110
28	Фонды переоценки статей баланса	1214	13 878	13 899
29	Накопленная прибыль	1215	11 279	12 429
30	ВСЕГО собственный капитал	121	43 219	43 480
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	113 484	125 616

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 октября 2017 г.

Наименование банка «ФРАНСАБАНК» ОАО, код 266

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2017	01.10.2016
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	8 030	10 444
2	Процентные расходы	2012	2 393	3 336
3	Чистые процентные доходы	201	5 637	7 108
4	Комиссионные доходы	2021	1 743	1 556
5	Комиссионные расходы	2022	286	248
6	Чистые комиссионные доходы	202	1 457	1 308
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	—	—
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(10)	(2)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	2 550	2 733
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	—	—
11	Чистые отчисления в резервы	207	(17)	994
12	Прочие доходы	208	105	217
13	Операционные расходы	209	6 890	6 436
14	Прочие расходы	210	216	246
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	2 650	3 688
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	369	368
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	2 281	3 320

Председатель Правления

А. В. Игнатов

Заместитель главного бухгалтера –
начальник управления учета банковских операций

Т. В. Дорощей

Дата подписания 10 октября 2017 г.

УНП 100755021

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ПОВТОРНЫХ ТОРГАХ

Наименование (описание), местонахождение и стоимость имущества	<p>Лот №1: Пускозарядное устройство ENERGY 1000 START, начальная цена 577,60 рублей;</p> <p>Лот №2: Погрузчик DIECI AGRI FARMER 30.7, 2012 г. в., начальная цена 32 560 рублей;</p> <p>Лот №3: Станок опцилоидный МАСТЕР ОС-550, 2014 г. в., начальная цена 3646,40 рублей;</p> <p>Лот №4: Мягкая мебель КОНСУЛ (диван, 2 кресла), начальная цена 1088 рублей;</p> <p>Лот №5: Набор офисной мебели (комод, стол, 2 шкафа, зеркало, полка), начальная цена 295,20 рублей</p>
Собственник (владелец) имущества	СООО «Бивер Трейд» УНП 391002832
Местонахождение (адрес) имущества	Витебская обл., г. п. Шумилино, ул. Северная, 9
Информация об обременениях	не имеет
Место (адрес), дата и время проведения торгов	09.11.2017 в 10.00, г. п. Шумилино, ул. Вокзальная, 3
Справочная информация	<p>Отдел принудительного исполнения Шумилинского района, 211259, г. п. Шумилино, ул. Вокзальная, 3, otprinisip.shum@tut.by</p> <p>Судебный исполнитель – Скоринова Светлана Александровна, тел. (02130) 4 15 46</p>
Условия и порядок проведения торгов	<p>1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством.</p> <p>2. Задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (лота) должен быть зачислен в срок до 04.11.2017 на счет: отдела принудительного исполнения Шумилинского района: филиал 200 ОАО «АСБ Беларусбанк» ЦБУ №225 г. п. Шумилино, код банка АКВВВУ21200, р/с №BY79AKBB3642903005332000000, УНН 300002505.</p> <p>Величина первого шага составляет 5 процентов начальной стоимости выставленного на торги имущества (лота).</p> <p>В соответствии со статьей 97 Закона Республики Беларусь «Об исполнительном производстве» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги (покупателем)</p>

В связи с некорректно поданными данными в Правилах проведения Рекламной Игры «Литры квадратная», опубликованной 17.10.2017 года в газете «Звезда» (№200(28564), вносятся следующие изменения в

Правила проведения Рекламной Игры

«ЛИТРЫ КВАДРАТНАЯ» (далее Правила):

Пункт 5 Правил читать как:

5. Сроки проведения Игры
Начало Игры: 18 октября 2017 года.
Окончание Игры: 28 декабря 2017 года.

Пункт 12 Правил читать как:

12.6. Выдача приза осуществляется в срок до 28 декабря 2017 года после заполнения Участником Игры, претендующим на получение приза, всех необходимых для получения приза документов, предоставляемых Организатором.

Для получения Приза Победитель до 28 декабря 2017 года должен прибыть по адресу: Минский р-н, д. Боровая, 7, предварительно согласовав дату и время прибытия с представителем Организатора по телефону +375 44 500 44 98 или +375 17 233 33 33 (доб. 285). При себе Победителю необходимо иметь паспорт гражданина Республики Беларусь (или вид на жительство), национальный паспорт той страны, гражданином которой он является, или документ, подтверждающий личность (для лиц без гражданства).

Пункт 14 Правил читать как:

14. Информация об Игре, публикация Правил Игры.
Правила Игры будут опубликованы в газете «Звезда» до начала рекламной игры.
Результаты Игры будут опубликованы в газете «Звезда» не позднее 25 декабря 2017 года.

Дополнительно информацию об Игре можно получить на Интернет сайте Организатора: <http://azs.a-100.by/company/news>.

Информацию о правилах и условиях участия в Рекламной игре можно получить по телефону +375 17 233-33-33 (понедельник – четверг, с 8:30 – 17:30, пятница – 8:30 – 17:00) или на Интернет сайте Организатора.

Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры №3113 от 16 октября 2017 года выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

УНП 690362737

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор торгов: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, (0212) 47-20-56.

Продавец: ОАО «Витебский плодоовощной комбинат», 211301, Республика Беларусь, Витебская район, аг. Новка, ул. Рудаковская, д. 9

Наименование предмета торгов, начальная цена с учетом НДС, задаток

Лот №1. Саялка MS4 с решетчатым катком, инв. №4844; картофелеуборочный комбайн SE140, инв. №4863; ботвоудалитель, инв. №4864. Нач. цена: 147 840 руб. Задаток: 14 784 руб.

Лот №2. Трактор Беларус МТЗ 82.1, 2011 г. в., гос. номер ВВ-2 2672; трактор Беларус МТЗ 82.1, 2011 г. в., гос. номер ВВ-2 2671; грузопассажирский вагон ГАЗ 2705, 2007 г. в., гос. номер АИ-2 6632; грузопассажирский универсал Фольксваген CADDY 2008 г. в., гос. номер АИ 4173-2; скутер (рег. номер – не установлен) инв. №4957; скутер (рег. номер не установлен) инв. №4958; смородиноуборочный комбайн Jarek инв. №4838; культиватор КОУ-4 инв. №4872; садовый опрыскиватель rall-2000с инв. №4873; садовый опрыскиватель rall инв. №4874; косилка Perfect RF270 инв. №4875; транспортёрщик контейнеров инв. №4876. Начальная цена: 150 576 руб. Задаток: 15 057,60 руб.

Лот №3. Грузовой вагон Volkswagen LT35, 1992 г. в., гос. номер АА 0606-2. Начальная цена: 3 240 руб. Задаток: 324 руб.

Лот №4. Грузопассажирский вагон Hyundai H-200, 2001 г. в., гос. номер АЕ 1427-2. Начальная цена: 8 760 руб. Задаток: 876 руб.

Лот №5. Грузовой специальный самосвал МАЗ 55142-4229 РБ, 2009 г. в., гос. номер АЕ 4199-2. Начальная цена: 10 800 руб. Задаток: 1 080 руб.

Лот №6. Легковой джип Lada 21310-120-40, 2012 г. в., гос. номер 8896 EB-2. Начальная цена: 8 400 руб. Задаток: 840 руб.

Лот №7. Грузовой фургон МАЗ 54329, г. в. не определен, гос. номер АВ 3493-2. Начальная цена: 9 120 руб. Задаток: 912 руб.

Лот №8. Автобус ПАЗ 32053, 2008 г. в., гос. номер АВ 3724-2. Начальная цена: 4 440 руб. Задаток: 444 руб.

Лот №9. Прицеп тракторный 2ПТС-4 1994 г. в., гос. номер 8450 БХ. Начальная цена: 2 880 руб. Задаток: 288 руб.

Лот №10. Вышка самоходная GS-2632, инв. №1257. Начальная цена: 14 760 руб. Задаток: 1 476 руб.

Лот №11. Погрузчик Mitsubishi FD 15 NT гп 1500 кг, инв. № 4728. Начальная цена: 10 680 руб. Задаток: 1 068 руб.

Лот №12. Смородиноуборочный комбайн Jarek, инв. №4845. Начальная цена: 40 440 руб. Задаток: 4 044 руб.

Лот №13. Погрузчик Амкорд Е16, инв. №4872. Начальная цена: 23 640 руб. Задаток: 2 364 руб.

Лот №14. Погрузчик ДВ 1792, инв. №834. Начальная цена: 1 920 руб. Задаток: 192 руб.

Лот №15. Вакуум-выпарная установка М32с-320, инв. №4861. Начальная цена: 3 600 руб. Задаток: 360 руб.

Лот №16. Вакуум-выпарная установка М32с-320/2, инв. №4862. Начальная цена: 3 600 руб. Задаток: 360 руб.

Лот №17. Вакуумно-выпарной аппарат МЗС 241А-1, инв. №4887. Начальная цена: 3 960 руб. Задаток: 396 руб.

Лот №18. Пресс, инв. №311. Начальная цена: 3 720 руб. Задаток: 372 руб.

Лот №19. Линия мойки 2105 А6446014101, инв. №1501. Начальная цена: 11 520 руб. Задаток: 1 152 руб.

Лот №20. Бланшироваль А9КЕ, инв. №1573. Начальная цена: 3 240 руб. Задаток: 324 руб.

Лот №21. Чан, инв. №4791. Начальная цена: 2 880 руб. Задаток: 288 руб.

Лот №22. Транспортёр этикеточный (одноленточный – 2 шт., направляющий – 2 шт., роликовый – 1 шт.), инв. №1261. Начальная цена: 2 640 руб. Задаток: 264 руб.

Лот №23. Станок токарный, инв. №805. Начальная цена: 3 000 руб. Задаток: 300 руб.

Торги состоятся 20.11.2017 в 14.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатка и подачи заявления: с 18.10.2017 с 8.30 по 17.11.2017 до 17.30. Сумма задатка перечисляется на р/с BY41BELB30121214480040226000 в ОАО «Банк БелВЭБ» г. Минск, пр-т Победителей, 29, ВІС БЕЛВВУ2Х, УНП 300063727. Получатель платежа: ОАО «Витебский плодоовощной комбинат». Шаг аукциона устанавливается в сумме 5% от начальной цены лота. Начальная цена указана с учетом НДС. Условия аукциона: демонтаж и погрузка оборудования осуществляется за счет Покупателя

Торги проводятся в соответствии с Законом Республики Беларусь от 13 июля 2012 г. №415-З «Об экономической несостоятельности (банкротстве)». Лица, желающие участвовать в торгах, обязаны подать организатору торгов заявление на участие в торгах с приложением документов: заверенного банком документа, подтверждающего внесение суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении; для индивидуального предпринимателя – копии свидетельства о гос. регистрации индивидуального предпринимателя; для юр. лица – доверенности, выданной представителю юр. лица (кроме случаев, когда юр. лицо представляет его руководитель), а также копии свидетельства о гос. регистрации юр. лица; для иностранного юр. лица, иностранной организации, не являющейся юр. лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств иностранным государством и его административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организации, – легализованных в установленном порядке копий учредительных документов, выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение 6 месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иного эквивалентного доказательства статуса юр. лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документа о финансовой состоятельности, выданного обслуживающим банком; для представителя гражданина РБ, в том числе индивидуального предпринимателя, – доверенности, оформленной в соответствии с законодательством. При подаче документов на участие в торгах граждане РБ, иностранные граждане и лица без гражданства, а также граждане РБ, постоянно проживающие за пределами РБ, представители юр. лиц РБ предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Имущество считается проданным лицу, которое предложило на торгах самую высокую цену. В случае если торги признаны несостоявшимися, предмет торгов продается единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (либо явившемуся для участия в них) при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%. Победитель торгов в день проведения торгов подписывает протокол. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан: в течение 5 дней со дня проведения торгов: возместить затраты на организацию и проведение торгов, затраты по оценке имущества, изготовлению документации, необходимой для проведения торгов; в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов подписать договор купли-продажи; оплатить предмет торгов в порядке и в сроки, установленные договором купли-продажи. Организатор торгов вправе отказаться от проведения торгов не позднее, чем за 5 дней до даты их проведения. Имущество, выставленное на торги, бывшее в употреблении. Ознакомление с объектами осуществляется в рабочие дни с 8.30 до 17.00. Контакт. тел.: (0212) 47-20-56, (029) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, marketvit.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор торгов: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, (0212) 47-20-56.

Продавец: ОАО «Кожевник», 212003, г. Могилев, ул. Челюскинцев, 137, (222) 74-42-98.

Лот №1. Капитальное строение с инв. №700/С-48816, площадью 53 кв. м по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Челюскинцев, 137, наименование: бензосклад, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Капитальное строение с инв.№700/С-48836, площадью 844 кв. м по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Челюскинцев, 137, наименование: склад химикатов; назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Доля в праве (17/50) на капитальное строение с инв. №700/С-98694, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Челюскинцев, 137, наименование – благоустройство территории участок №2, назначение – сооружение неустановленного назначения, составные части – дорога с асфальтовым покрытием внутризаводская, площадью 2190 кв. м, ограждение территории завода с ограждением ГСМ, протяженностью – 459,5 м, калитка, в том числе: ограждение железобетонное площадью 571 кв. м, дорога с асфальтовым покрытием внутризаводская, площадью 2190 кв.м; ограждение железобетонное, площадью 98 кв. м; ограждение деревянное площадью 339 кв. м; калитка; емкости металлические Д/ГСМ, инв. №494, №496, 1987 г. в. э.; резервуары подземные инв. №54, №55, 1986 г. в. э. Нач. цена: 42 556 руб. без НДС. Задаток: 4 255,60 руб. Шаг аукциона: 2 127,80 руб.

Лот №2. Капитальное строение с инв.№700/С-48882, площадью 374 кв. м по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Челюскинцев, 137, наименование: склад материальных, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Капитальное строение с инв. №700/С-48910, площадью 556 кв. м по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Челюскинцев, 137, наименование: склад сыпучих материалов, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Доля в праве (33/50) на капитальное строение с инв. №700/С-98694, по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Челюскинцев, 137, наименование: благоустройство территории участок №2, назначение – сооружение неустановленного назначения, составные части: дорога с асфальтовым покрытием внутризаводская, площадью – 2190 кв. м; ограждения территории завода с ограждением ГСМ, протяженностью – 459,5 м, калитка, в том числе: ограждение железобетонное, площадью – 571 кв. м; дорога с асфальтовым покрытием внутризаводская, площадью – 2190 кв. м; ограждение железобетонное, площадью 98 кв. м; ограждение деревянное, площадью 339 кв. м, калитка. Нач. цена: 104 744 руб. без НДС. Задаток: 10 474,40 руб. Шаг аукциона: 5 237,20 руб.

Торги состоятся 22.11.2017 в 11.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Заявления на участие в торгах со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатка и подачи заявлений на участие в торгах: с 18.10.2017 с 8.30 по 21.11.2017 до 17.30. Задаток перечисляется на р/с BY46AKBB30120105124707000000 филиал 700 МОУ ОАО «АСБ «Беларусбанк», УНП 700049385, БИК АКВВВУ21700. Получатель платежа: ОАО «Кожевник». Условия: оплата НДС сверх цены продажи имущества. Имущество расположено на зем. участке с кадастровым №74010000003006894 площадью 2,6541 га.

Торги проводятся в соответствии с Законом Республики Беларусь от 13 июля 2012 г. №415-З «Об экономической несостоятельности (банкротстве)». Лица, желающие участвовать в торгах, обязаны подать организатору торгов заявление на участие в торгах с приложением документов: заверенного банком документа, подтверждающего внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении; для индивидуального предпринимателя – копии свидетельства о гос. регистрации индивидуального предпринимателя; для юр. лица – доверенности, выданной представителю юр. лица (кроме случаев, когда юр. лицо представляет его руководитель), а также копии свидетельства о гос. регистрации юр. лица; для иностранного юр. лица, иностранной организации, не являющейся юр. лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств иностранным государством и его административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организации – легализованных в установленном порядке копий учредительных документов, выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иного эквивалентного доказательства статуса юр. лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документа о финансовой состоятельности, выданного обслуживающим банком; для представителя гражданина РБ, в том числе индивидуального предпринимателя, – доверенности, оформленной в соответствии с законодательством. При подаче документов на участие в торгах граждане РБ, иностранные граждане и лица без гражданства, а также граждане РБ, постоянно проживающие за пределами РБ, представители юр. лиц РБ, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Имущество считается проданным лицу, которое предложило на торгах самую высокую цену. В случае если торги признаны несостоявшимися, предмет торгов продается единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (либо явившемуся для участия в них) при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%. Победитель торгов в день проведения торгов подписывает протокол. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан: в течение 5 (пяти) дней со дня проведения торгов возместить затраты на организацию и проведение торгов, затраты по оценке имущества, изготовлению документации, необходимой для проведения торгов; в течение пяти рабочих дней со дня проведения торгов подписать договор купли-продажи; оплатить предмет торгов и НДС в размере 20% от цены продажи имущества в порядке и в сроки, установленные договором купли-продажи. Организатор торгов вправе отказаться от проведения торгов не позднее, чем за 5 дней до даты их проведения. Ознакомление с объектами осуществляется в рабочие дни с 8.30 до 17.00. Контакт. тел.: (0212) 47-20-56, (029) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, marketvit.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

О

Юридический адрес ОАО «Банк БелВЭБ»:

Республика Беларусь, 220004, г. Минск, просп. Победителей, 29

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2017 года

Наименование банка ОАО «Банк БелВЭБ»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	На 01.10.2017	На 01.01.2017
1	2	3	4	5
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	62 346	72 406
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	520	550
4	Средства в Национальном банке	1103	329 774	163 995
5	Средства в банках	1104	177 649	228 346
6	Ценные бумаги	1105	575 227	897 594
7	Кредиты клиентам	1106	2 716 045	2 391 934
8	Производные финансовые активы	1107	—	—
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	12 705	10 047
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	190 320	203 296
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	708	708
12	Отложенные налоговые активы	1111	5	5
13	Прочие активы	1112	23 234	30 955
14	ИТОГО активы	11	4 088 533	3 999 836
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
16	Средства Национального банка	1201	8 818	12 739
17	Средства банков	1202	1 389 054	1 582 271
18	Средства клиентов	1203	2 156 410	1 901 237
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	—	3 352
20	Производные финансовые обязательства	1205	—	—
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	—	—
22	Прочие обязательства	1207	36 361	33 282
23	ВСЕГО обязательства	120	3 590 643	3 532 881
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
25	Уставный фонд	1211	117 408	117 408
26	Эмиссионный доход	1212	—	—
27	Резервный фонд	1213	53 876	53 876
28	Фонд переоценки статей баланса	1214	79 707	80 091
29	Накопленная прибыль	1215	246 899	215 580
30	ВСЕГО собственный капитал	121	497 890	466 955
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	4 088 533	3 999 836

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за 9 месяцев 2017 года

Наименование банка ОАО «Банк БелВЭБ»

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	За 9 месяцев 2017 года	За 9 месяцев 2016 года
1	2	3	4	5
1	Процентные доходы	2011	270 680	309 688
2	Процентные расходы	2012	133 441	156 820
3	Чистые процентные доходы	201	137 239	152 868
4	Комиссионные доходы	2021	66 309	66 160
5	Комиссионные расходы	2022	21 979	20 857
6	Чистые комиссионные доходы	202	44 330	45 303
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	112	650
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	938	96
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	12 112	10 715
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	(142)	137
11	Чистые отчисления в резервы	207	43 351	68 948
12	Прочие доходы	208	6 042	6 099
13	Операционные расходы	209	101 960	91 985
14	Прочие расходы	210	5 867	4 764
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	49 453	50 171
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	8 876	3 691
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	40 577	46 480

Председатель Правления **Н. В. Лузин**

Главный бухгалтер **Л. А. Филиппова**

Дата подписания 02 октября 2017 года

Бухгалтерская (финансовая) отчетность размещена на сайте www.belveb.by в разделе «О банке / Финансовые показатели деятельности банка / Квартальная финансовая отчетность / Квартальная финансовая отчетность за 2017 год, составленная в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь».

ОАО «Банк БелВЭБ». Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности от 27.12.2013 №6. УНП 100010078

Страховой полис по добровольному страхованию «Универсальный» серии ПЕ №№0230155, 0264083, 0276732, 0289481, по добровольному страхованию от болезней и ИС на время поездки за границу серии БА №№1151936, 1181517, 1181556, 1182580 страховой компании ЗАО «Промтрансинвест» считать недействительным в связи с утерей.

УНП 100357923

Извещение о проведении 1 ноября 2017 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Белбакаля»

Предмет торгов №1
«помещение №1» с инв. номером 350/D-218110 общей площадью 189,1 кв. м;
«помещение №2» с инв. номером 350/D-218169 общей площадью 186,2 кв. м;
«помещение №3» с инв. номером 350/D-218209 общей площадью 189,8 кв. м;
«помещение №4» с инв. номером 350/D-218229 общей площадью 192,6 кв. м
Местонахождение – Гомельская область, г. Гомель, ул. Проезжая 3-1, 3-2, 3-3, 3-4
Начальная цена – 107 011,00 белорусских рублей без учета НДС
Сумма задатка – 10 700,00 белорусских рублей
Предмет торгов №2
«компрессорная» с инв. номером 350/C-154527 общей площадью 48 кв. м
Местонахождение – г. Гомель, пер. Строителей, 3
Начальная цена – 1 600,00 белорусских рублей
Сумма задатка – 1 600,00 белорусских рублей
Предмет торгов №3
«наклонная галерея» с инв. номером 350/C-154547 общей площадью 156 кв. м
Местонахождение – г. Гомель, пер. Строителей, 3
Начальная цена – 32 821,75 бел. руб. без учета НДС
Сумма задатка – 3 200,00 белорусских рублей
Предмет торгов №4
«растворо-бетонный узел» с инв. номером 350/C-154548 общей площадью 359 кв. м
Местонахождение – г. Гомель, пер. Строителей, 3
Начальная цена – 41 131,26 бел. руб. без учета НДС
Сумма задатка – 4 100,00 белорусских рублей
Предмет торгов №5
«здание бытового помещения» с инв. номером 240/C-39076 общей площадью 354,8 кв. м;
«здание теплового пункта» с инв. номером 240/C-39074 общей площадью 79,3 кв. м;
«водопроводная сеть» с инв. номером 240/C-41297;
«канализационная сеть» с инв. номером 240/C-41296
Местонахождение - Витебская обл., Оршанский р-н, г. Орша, ул. Жан-Поля Марата, 101А
Начальная цена – 83 238,52 бел. руб. без учета НДС
Сумма задатка – 8 300,00 белорусских рублей

Продавец имущества: ОАО «Белбакаля», ул. Промышленная, 15, 220075, г. Минск.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к.10, 220030, г. Минск.

Условие торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «БЕЛБАКАЛЯ», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы:

– заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); – заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); – копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); – копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; – документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; – а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток (задатки) перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» №BY34BPSB30121049710199330000 в Региональной дирекции №700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», БИК BPSBBY2X, УНП 190398583, в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Торги проводятся 1 ноября 2017 года в 16.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 19.10.2017 по 30.10.2017 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-48-36 (Коммунальное унитарное предприятие «Минский городской центр недвижимости»); (017) 345-55-44, (029) 198-82-09, (017) 344-88-42 (ОАО «Белбакаля»)

ИЗВЕЩЕНИЕ

Коммунальное унитарное дочернее предприятие «Управление капитального строительства Запад» доводит до сведения заинтересованных лиц о внесении изменений в проектную декларацию о строительстве жилых помещений объекта «Реконструкция застройки территории в районе ул. Михалово, Алибегова». Жилой дом №5 по генплану» опубликованной в газете «Звезда» №110 (28474) от 13.06.2017

Предполагаемый срок ввода жилого дома в эксплуатацию – декабрь 2017 года.

УНП 192400611

Уважаемые клиенты!

В связи со снижением с 18.10.2017

ставки рефинансирования

Национального банка Республики Беларусь

с 11,5% до 11% (годовых),

ОАО «БПС-Сбербанк» с 18.10.2017 снижает на 0,5 процентного пункта размер процентов по действующим договорам срочных банковских депозитов для физических лиц в белорусских рублях: «Сохраняй», «Пополняй», «Управляй», «Безотзывный», заключенным до 01.04.2016.

Согласно Условиям указанных депозитов, установленный размер процентов будет применен с 18.11.2017.

Лицензия Национального банка Республики Беларусь №4 от 28.11.2014 года на осуществление банковской деятельности. УНП 100219673 ОАО «БПС-Сбербанк»

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении повторных электронных торгов по продаже трехкомнатной квартиры в г. Москве, принадлежащей ОАО «БМЗ-управляющая компания холдинга «БМК»

Лот №091017001.Трехкомнатная квартира с кадастровым (или условным номером) 77:07:0001002:22536. Местоположение: РФ, г. Москва, ул. Осенняя, д. 22, кв. 12. Г. п. – 1986. Общая площадь – 75,3 кв. м. Жилая площадь – 46,4 кв. м. Этаж – 3. Наличие инженерных коммуникаций: водопровод – централизованный; канализация – централизованная; отопление – центральное от ТЭЦ; горячее водоснабжение – централизованное; электроснабжение – 220 В. Скрытая проводка

Начальная цена продажи без учета НДС, рос. руб. – 1 600 340,25

Задаток, рос. руб. – 1 500 000,00

Шаг электронных торгов – 5%

Дата и время начала проведения повторных электронных торгов – 31 октября 2017 в 10.00 (по времени на ЭТП «ТОРГИБЕЛ»)

Условия электронных торгов содержатся на сайте Организатора электронных торгов ino.by и на ЭТП «ТОРГИБЕЛ». Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом ЭТП «ТОРГИБЕЛ» с соблюдением требований Положения о порядке проведения электронных торгов по продаже государственного имущества, включая земельные участки, права заключения договора аренды государственного имущества, в том числе земельных участков, утвержденных постановлением Совета Министров РБ №608 от 12 июля 2013 г.

Продавец: Открытое акционерное общество «Белорусский металлургический завод – управляющая компания холдинга «Белорусская металлургическая компания» 247210, Гомельская обл., г. Жлобин, ул. Промышленная, 37, тел. 8 (02334) 5-45-20, факс 8 (02334) 3-10-70.

Организатор электронных торгов и оператор электронной торговой площадки: РУП «Институт недвижимости и оценки» 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, к. 7, тел. 8 (017) 306-00-57.

Электронный адрес ЭТП: <http://torgi.bel>

Задаток перечисляется на р/с BY66BPSB30121543370496430000 в ОАО «БПС-Сбербанк», В/С банка BPSBBY2X, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, не позже срока окончания приема документов на участие в повторных электронных торгах. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в повторных электронных торгах по продаже квартиры, принадлежащей ОАО «БМЗ-управляющая компания холдинга «БМК» (лот №091017001), проводимых 31 октября 2017 г. Аккредитация, регистрация и участие в повторных электронных торгах осуществляется на ЭТП «ТОРГИБЕЛ». Окончание приема заявлений с прилагаемыми к ним документами: 26.10.2017 в 11.00.

Все желающие могут предварительно ознакомиться с Предметом повторных электронных торгов. Контактные лица для осмотра Предмета повторных электронных торгов: Носович Сергей Валерьевич, тел. +7 (495) 649-65-37 доб. 111. Детальная информация о порядке участия в повторных электронных торгах размещена на сайте ЭТП «ТОРГИБЕЛ» (<http://torgi.bel>). Первое, полное извещение о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звезда» от 29.08.2017

Организатор электронных торгов: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: tb@ino.by

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает об открытом аукционе по продаже помещения охраны, г. Минск, ул. Одоевского, 131-1

Лот №1. Помещение охраны, гардероб с инв. №500/D-708053701. Назначение: вспомогательное (подсобное) помещение, не относящееся к жилищному фонду. Г. п. – 2005; Этаж – 1; Общая площадь – 15,5 кв. м.

Начальная цена продажи – 24 840,00 бел. руб.

Задаток – 2 480,00 бел. руб. Шаг аукциона 5%

ОБРЕМЕНЕНИЯ

1. Ипотека. В случае продажи с публичных торгов имущества, являющегося предметом ипотеки, ипотека прекращается в соответствии с законодательством Республики Беларусь.
2. Финансовая аренда до 20.08.2019.
3. Арест. Постановление инспекции МНС Республики Беларусь по Советскому району г. Минска от 31.03.2017 №1585. Арест будет снят в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь после реализации Объекта с публичных торгов (торгов)

УСЛОВИЯ

1. Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником, и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов) (Претендент на покупку), обязан оплатить полную стоимость приобретенного на аукционе Объекта не позднее 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола аукциона.
2. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона на основании счета-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.
3. Переход права собственности на приобретенный на аукционе Объект недвижимости, имущество должника, осуществляется в соответствии с законодательством Республики Беларусь.
4. На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона

Аукцион состоится 22.11.2017 г. в 11.00 по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 4. Шаг аукциона – 5%

Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Задаток перечисляется на р/с BY21BPSB30121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, В/С банка BPSBBY2X.

Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества (помещение охраны) (Лот №1), проводимом 22.11.2017 (Партизанский МРО).

Организация и проведение аукциона осуществляются в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в г. Минске, ул. Комсомольская, 11, каб. 7 в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00. Окончание приема заявлений – 20.11.2017 в 11.00.

Все желающие могут ознакомиться с Объектом аукциона. Контактное лицо для осмотра Объекта: Пилимончик Виталий Витальевич, тел. 8 017 287-81-80. Контакты организатора аукциона: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 550 09 52, 8 (029) 550 09 59, 8 (029) 356-90-03 • www.ino.by • torgi@ino.by

ДОПОЛНЕНИЕ К ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ по объекту «Застройка жилых кварталов с объектами социальной инфраструктуры в границах пр. Дзержинского–пр-т Любимова–ул. Семашко (2-я очередь строительства). Жилой дом №16 по генплану», опубликованной в газете «Звезда» №193 (28557) от 06.10.2017

«Получены разрешения Госстройнадзора №2-203Ж-055/16 от 15.12.2016, от 26.01.2017, от 19.07.2017, от 06.10.2017, от 12.10.2017.»

УНП 192400611

Садовыя дрэвы, пакрытыя мохам і лішайнікамі, запавольваюць рост, дрэнна пладоносяць, з часам іх галіны засыхаюць і адміраюць. Як жа абараніць дрэвы?

МОХ І ЛІШАЙНІКІ НА ПЛАДОВЫХ ДРЭВАХ

Працэдуры па ачыстцы дрэў варты праводзіць ранняй вясной, калі на іх яшчэ не набралі пупышкі (звычайна ў сакавіку), і позняй восенню, калі сабраныя апошнія плады (у лістападзе). Пры гэтым перад восеньскай апрацоўкай трэба абавязкова сабраць і спаліць апалае лісце.

Калі пладовыя дрэвы, на якіх ужо распусціліся пупышкі, апрацаваць прэпаратамі, то гэта прывядзе да гібелі расліны.

Як і чым апрацаваць?

Прыгатуйце раствор жалезна-га купарвасу ў прапорцыі 50 г на 1 л вады і апрацуйце ствалы і шкілетныя галіны дрэў. Праз тыдзень лішайнікі і імхі павінны адпасці самастойна. Таксама не забудзьцеся апрацаваць зямлю пад дрэвамі, бо жалезны купарвас — выдатны сродак прафілактыкі розных хвароб пладовых дрэў.

Калі на паверхні дрэў усё ж такі засталіся лускавінкі лішайнікаў і імхоў, выдаліце іх механічным спосабам. Расцяліце пад раслінамі кавалкі плёнкі або тканіны і паскрабце паверхню ствала і галінаў драўлянай лапатай, шчоткай або старой мешкавінай.

Пры ачыстцы пладовых дрэў не выкарыстоўвайце металічныя скрабкі: яны могуць траўмаваць кару. Кавалкі лішайніка і моху, якія адпалі, збярэйце і знішчыце.

Выратуе прарэджвальная абрэзка

Калі ваш сад запущаны моцна, практычна ўсе дрэвы пакрытыя лішайнікамі і мохам, то перад пачаткам працэдуры ачысткі неабходна правесці са-

нітарную высечку. Паколькі некаторыя дрэвы могуць быць настолькі моцна пашкодваны лішайнікамі, што чысціць іх будзе бессэнсоўна.

Старанна даследуйце кожнае дрэва і абрэжце зарослыя галінкі. Акрамя таго, не забывайце рабіць пастаяннае прарэджвальнае абразанне садовых дрэў, каб іх кроны не загушчаліся. Гэта добра паўплывае на дадатковы прыток паветра і святла. У такім садзе не будзе падвышанай вільготнасці і, адпаведна, празмерных параснікаў імхоў і лішайнікаў.

Пасля прарэджвання механічным спосабам (саскрабаннем) здыміце буйныя часткі лішайнікаў і імхоў. Затым прыгатуйце раствор меднага купарвасу: 350—500 г парашка растварыце ў 10 л вады.

Спачатку парашок купарвасу старанна размяшайце ў невялікай колькасці гарачай вады, а затым, пакрысе падліваючы халодную ваду, даведзіце да патрэбнага аб'ёму.

Гэтым саставам апрацоўваюць дрэвы гэтак жа, як і жалезным купарвасам. Апрацоўка раствора менавіта ў такой канцэнтрацыі праводзіцца адзін раз у 5 гадоў. А часам дастаткова аднаго разу — і ваш сад назаўжды пазбавіцца ад імхоў і лішайнікаў.

Лёгка метада ачысткі

Калі вашы садовыя дрэвы не моцна пакрытыя нарастамі, то можна скарыстацца больш простым метадам чысткі: змяшайце 1 кг солі, 2 кг драўнянага попелу, натрыце ў гэтую сумесь 2 кавалкі гаспадарчага мыла, заліце 10 л гарачай вады, даведзіце да кіпення, астудзіце і абмажце атрыманым саставам ствалы дрэў.

Калі лішайнікі ў вашым садзе з'яўляюцца перыядычна, то скарыстайцеся прафілактычным антыгрыбковым прэпаратам. Яго разводзяць у адпаведнасці з інструкцыяй і наносяць на дрэвы ранняй вясной.

Пасля ачысткі неабходна правесці вапнавую пабелку ствалоў дрэў. Раствор можна прыгатаваць самастойна (1,5—2 кг гашанай вапны развесці ў 10 л вады) або выкарыстоўваць гатовыя сумесі.

Улічыце: акрылаваю пабелку не рэкамендуецца наносіць на маладыя дрэвы.

Пабелку праводзяць пры сухім надвор'і (восенню або ранняй вясной) пры тэмпературы паветра не ніжэй за 2 °С. Папярэдне варты замазаць усе раны і зрэзы на дрэвах садовым вараем.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	7.43	18.05	10.22
Віцебск —	7.35	17.53	10.18
Магілёў —	7.33	17.56	10.23
Гомель —	7.27	17.55	10.28
Гродна —	7.58	18.21	10.23
Брэст —	7.56	18.24	10.28

Месяц

Маладзік 19 кастрычніка. Месяц у сузор'і Шалей.

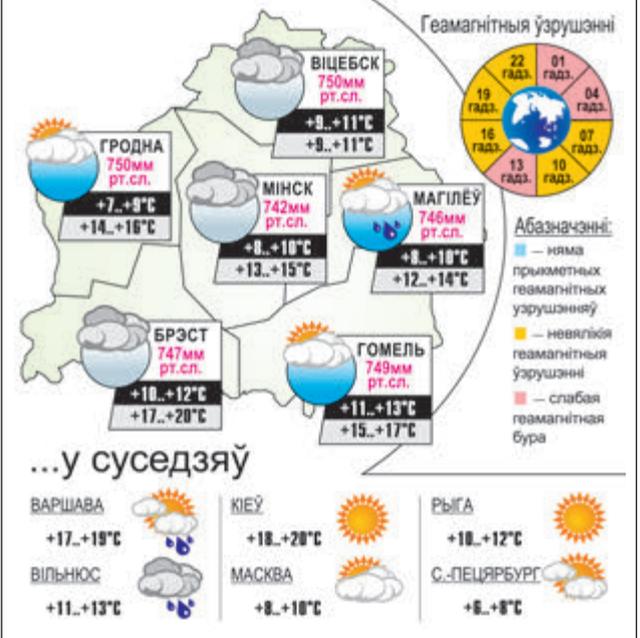
Імяніны

Пр. Аляксея, Дзям'яна, Ерамея, Мацвея, Піліпа, Пятра, Рыгора. К. Ганны, Лукі, Пятра, Юльяна.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

— Бабуля, а што гэта ў вас самагон такі дарагі?
 — Гэта крафтавы самагон «гараж эдзішн» — вытрымка 12 дзён!

Сур'ёзныя адносінны — гэта калі малады чалавек выходзіць з кватэры дзяўчыны з вядром смецця.

Маршрутка, заходзіць нецвярозы мужык. На пытанне кіроўцы аб аплаце кажа, што ў яго няма грошай. Кіроўца:

— А на гарэлку былі?
 — Мяне сябар пачаставаў.
 — А чаму на дарогу не даў?
 — Ну, чаму ж не даў... — мужык выцягвае з-за пазухі паўбутэлькі гарэлкі.
 — Дарагі, я не здала на правы.
 — А што заваліла? Тэорыю, практыку?
 — Інспектара, дрэва і двух даішнікаў...

calcaltura.ru

18 кастрычніка нашай дарагой АЛЕШЦЫ Зоі Фёдараўне, якая жыўе ў вёсцы Балотчыцы Слуцкага раёна, спаўняецца 80 гадоў. Мы — дзеці, унукі і праўнукі — ад усяго сэрца віншваем нашу самую любімую матулю, бабулю і прабабулю з юбілеем. Матуля наша родная, гэтыя пяшчотныя радкі — Вам! Самай роднай, самай прыгожай, самай лепшай на гэтай зямлі!

Хай смутак у Ваш дом не заходзіць, хай хваробы ідуць стараной. Мы б увесь свет змясцілі ў далоні і Вам падарылі адной! Але і гэтага было б мала, каб аддаць за Вашу дабрыву. Мы ўсё жыццё, наша родная мама, перад Вамі ў неаплачаны дагу. Цалуем Вашыя рукі, дарагая, маршчынкі і сіваю прадку валос і нізка прасім у Вас прабачэння за боль і сум, што кожны прынёс. Жывіце доўга, чалавек наш любімы, і галоўнае, вядома, — не хварэйце. Вы вельмі патрэбны на свеце для мужа, унукаў, праўнукаў і нас, дзяцей, — паверце!!! Мы ўсе Вас вельмі любім.

Даты Падзеі Людзі

18 КАСТРЫЧНІКА

1867 год — Аляска перададзена ЗША. Яна, адкрытая ў 1732 годзе рускай экспедыцыяй пад кіраўніцтвам М. Гвоздзева і І. Фёдарава, была адзіным уладаннем Расіі ў Паўночнай Амерыцы. Асваенне гэтай тэрыторыі вялося спачатку прыватнымі асобамі, а з 1799 года спецыяльна заснаванай манапаліяй — Руска-амерыканскай кампаніяй (РАК). Да 1864 года па ацэнцы РАК насельніцтва ўсёй расійскай Аляскі і Алеуцкіх астравоў складала да 2,5 тысячы рускіх і да 60 тысяч індзейцаў і эскімосаў. У пачатку XIX стагоддзя Аляска прыносіла даходы за кошт гандлю пушнінай, аднак да сярэдзіны стагоддзя для расійскай імператарскай сям'і стала відавочна, што выдаткі на ўтрыманне і абарону гэтай аддаленай і ўразлівай з геапалітычнага гледзішча тэрыторыі будуць перавешваць патэнцыйны прыбытак. Дагавор аб продажы Расіяй Аляскі і Алеуцкіх астравоў Злучаным Штатам Амерыкі быў падпісаны 30 сакавіка 1867-га, а 18 кастрычніка таго ж года прайшла цырымонія афіцыйнай перадачы Рускай Амерыкі Злучаным Штатам у абмен на чэк на суму 7,2 млн долараў.

1908 год — нарадзіўся (Украіна) Аляксей Сямёнавіч Бурдзейны, генерал-палкоўнік, Герой Савецкага Саюза. У Вялікую Айчынную вайну быў на фронце з чэрвеня 1941 года. Удзельнік абароны Львова, Кіева, Харкава, баёў пад Варонежам, Сталінградскай і Курскай бітваў. З восені 1943 года ваяваў на Заходнім, 3-м Беларускам франтах. Танкавы корпус пад камандаваннем А. Бурдзейнага 26 чэрвеня 1944 года на захад ад Оршы перарэзаў чыгунку і шашу Масква—Мінск, вызваляў Оршу; 3 ліпеня 1944 года першы ўварваўся ў Мінск. Удзельнік вызвалення Літвы, баёў ва Усходняй Прусіі. Да 1974 года знаходзіўся на вышэйшых камандных і адміністрацыйных пасадах у Савецкай Арміі. Ганаровы грамадзянін Мінска.

Памёр у 1987 годзе.

1947 год — у Савецкім Саюзе на дзяржаўным палігоне Капусцін Яр быў ажыццёлены першы ў СССР пуск эксперыментальнай аднаступеньчатай балістычнай ракеты А-4. Гэта быў першы канкрэтны практычны крок СССР на шляху асваення космасу і стварэння ракетнага шчыта краіны.

1947 год — нарадзіўся (г. Кобрын) Алег Анатольвіч Стральчонок, беларускі вучоны, акадэмік НАН Беларусі. Аўтар больш чым 180 навуковых прац, 35 вынаходніцтваў. Даследчык у галіне хіміі гармонаў і гарманальнай рэцэпцыі. За стварэнне і ўкараненне ў практыку аховы здароўя радыедыягнастычных набораў удастоены Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Алесь ЗВОНАК, паэт:

«Свая пара

Хвіліне найшчасліўшай незваротнай,
 Калі старое прэч ідзе з двара,
 каб новаму пастукацца у вокны».

Было сказана

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.
 РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.
 Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»».
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.
 Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviadzda.by>;
 e-mail: info@zviadzda.by,
 (для зваротаў): zvarot@zviadzda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 3886.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviadzda.by

Нумар падпісаны ў 19.30
 17 кастрычніка 2017 года.

3 **Калі вясковая хата занябаная**

ТЭМА ТЫДНЯ

ПОЎНЫ АСАРТЫМЕНТ

Ці магчыма выраўняць узровень сельскага і гарадскога гандлю?

7 **Як мару зрабіць справай жыцця**

8 **«Сацыяльна небяспечная» — не прысуд**

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

4 **А** ДЗІН з найважнейшых аб'ектаў у кожнай вёсцы — безумоўна, крама. Гэта месца, дзе людзі могуць набыць усё неабходнае або заказаць яго прывоз, куды сцякаюцца ўсе мясцовыя навіны.

Але важная як сама па сабе наяўнасць крамы, так і якасць, разнастайнасць тавараў, якія яна прапануе. Толькі ў мінулым месяцы гэта тэма двойчы ўзнімалася на самым высокім узроўні.

У НАГУ З ЧАСАМ

ПОРУЧ З ІНФАРМАЦЫЙНЫМІ ТЭХНАЛОГІЯМІ

Магілёўскія дэпутаты ацанілі патэнцыял вобласці ў сферы тэлекамунацыйнай інфраструктуры

ІТ-тэхналогіі ўсё больш актыўна ўкараняюцца ў наша жыццё. Яны прымяняюцца ў сістэмах адукацыі, ЖКГ, аховы здароўя, іншых сферах дзейнасці і дазваляюць істотна эканоміць час і грошы. У сваім сёлетнім Пасланні беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка адным з галоўных напрамкаў назваў паўсюднае ўкараненне новых інфармацыйных тэхналогій. У Магілёўскай вобласці падсумавалі, што робіцца ў гэтым кірунку, і наметлі шляхі далейшага ўдасканалення. Пытанне аб мерах, якія прымаюцца выканаўчымі і распарадчымі органамі вобласці па будаванні і развіцці ў грамадстве тэлекамунацыйнай інфраструктуры, было разгледжана на трыццатай сесіі абласнога Савета дэпутатаў.

Яшчэ да пачатку пасяджэння ў фае канферэнц-залы можна было ўбачыць прыклады прымянення інфармацыйных тэхналогій школамі, устаноў аховы здароўя, прадпрыемствамі, якія ідуць у нагу з часам і актыўна ўкараняюцца на сваіх тэрыторыях усё самае найноўшае і перадавое. Напрыклад,

відэакамеры вучэбнай лабараторыі «Заасад» **Магілёўскага аграрэсатэхнічнага каледжа імя К. Арлоўскага** дазваляюць у рэальным часе дэманстраваць на ўвесь свет, як жывуць жывёлы ў Буйніцкім заасадзе.

— Нас можна ўбачыць у любым куточку зямлі — Амерыцы, Афрыцы,

Аўстраліі, — з натхненнем расказаў дырэктар установы **Георгій МАЛІНОЎСКІ** пра плюсы відэасістэмы. — Наш гонар — зубры, гэта сапраўдныя волаты, равеснікі каменнага веку. Яны жывуць у натуральным умовах, 160 гектараў у іх распараджэнні. І ў той жа час мы актыўна прапануем вельмі важную для чалавецтва ідэю: шануйце жывёльны свет, як гэта робім мы, беларусы.

Прадпрыемства «Белтэлекам», добра вядомае нам па шэрагу паслуг, перш за ўсё такіх, як ByFly і ZALA, дэманстравала свой новы трэнд — разумны дом.

2 **стар.**

ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЯ, 9

ДАКУМЕНТ ПАЦВЯРДЖАЕ НАМЕРЫ

Беларусь і Азербайджан дамовіліся паглыбляць узаемадзейненне

Парламенты Беларусі і Азербайджана падпісалі сумесную заяву. Свае подпісы пад дакументам паставілі старшыня Савета Рэспублікі Міхаіл Мясніковіч, старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзімір Андрэйчанка і старшыня Мілі Меджліса Азербайджана Актай Асадаў.

Бакі замацавалі свае намеры парламенцкімі метадамі спрыяць пашырэнню і паглыбленню ўзаемадзейнення Беларусі і Азербайджана ў гандлёва-эканамічнай, культурнай, навуковай, адукацыйнай і іншых галінах, якія ўяўляюць узаемную цікавасць, а таксама намеры аказаць усямерную падтрымку развіццю эфектыўнага супрацоўніцтва. Акрамя таго, дакумент пасадзейнічае ўсталяванню міжрэгіянальных сувязяў.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ. lukashevich@zviazda.by

РОЎНЫЯ ПРАВЫ ДЛЯ МУЖЧЫН І ЖАНЧЫН

Віцэ-спікер верхняй палаты ўзяла ўдзел у міжнароднай канферэнцыі

Намеснік старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі, нацыянальны каардынатар па дасягненні Мэт устойлівага развіцця (МУР) Мар'яна Шчоткіна ўзяла ўдзел у рабоце міжнароднай канферэнцыі «Жанчае прадпрыемліцтва як фактар устойлівага развіцця». Яна адбылася ў рамках Тыдняў устойлівага развіцця — 2017.

У мерапрыемстве ўдзельнічалі прадстаўнікі дзяржаўных органаў, навуковых арганізацый, бізнес-супольнасці, грамадскага аб'яднання «Беларускі саюз жанчын».

Асабліва ўвага была ўдзелена гендарнай эканамічнай роўнасці як адной з важных умоў устойлівага развіцця. На Саміце ААН па ўстойлівым развіцці (Нью-Ёрк, 2015) забеспячэнне гендарнай роўнасці і пашырэнне правоў і магчымасцяў усіх жанчын і дзяўчат абвешчана адной з 17 МУР на перыяд да 2030 года. Таксама быў прадстаўлены нямецкі вопыт у пытаннях кіруючай ролі жанчын у дасягненні Мэт устойлівага развіцця.

Вітаючы прысутных, Мар'яна Шчоткіна адзначыла, што для дасягнення Мэт устойлівага развіцця трэба ў поўнай меры рэалізаваць патэнцыял дзяржавы, грамадства і кожнага чалавека. «Канферэнцыя якраз накіравана на аб'яднанне для вырашэння надзменных пытанняў і наладжвання больш трывалых камунікацыйных сувязяў», — падкрэсліла нацыянальны каардынатар і выказала надзею на тое, што па выніках мерапрыемства будуць выпрацаваны адпаведныя рэкамендацыі.

ПЫТАННІ, ДАТЫЧНЫЯ СПАЖЫЎКААПЕРАЦЫІ

Іх абмеркавалі падчас нарады ў Савеце Рэспублікі

У Савеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі пад кіраўніцтвам старшыні Пастаяннай камісіі па рэгіянальнай палітыцы і месцовым самакіраванні Аляксандра Папкова адбылася нарада.

Падчас яе былі абмеркаваныя пытанні, датычныя ўзаемадзейнення органаў мясцовай улады і арганізацый спажывацкай кооперацыі на фарміраванні даходнай часткі бюджэту і валавога рэгіянальнага прадукту, рэалізацыі заканадаўства, якое рэгулюе дзейнасць арганізацый спажывацкай кооперацыі, а таксама існуючыя рэзервы развіцця галіны.

У нарадзе ўдзельнічалі прадстаўнікі міністэрстваў эканомікі, антыманапольнага рэгулявання і гандлю, Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў, Беларускага рэспубліканскага саюза спажывецкіх таварыстваў, Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта харчавання і Беларускага гандлёва-эканамічнага ўніверсітэта спажывецкай кооперацыі.

Вераніка ПУСТАВІТ. pustavit@zviazda.by

МІЖНАРОДНЫ ВЕКТАР

КАЛІ ГАЛОЎНАЕ — УЗАЕМАРАЗУМЕННЕ

Мінулы тыдзень быў багаты на міжнародныя падзеі, важныя не толькі для міжкраінавага супрацоўніцтва, але і для сусветнага. Пасяджэнні Савета Парламенцкай асамблеі АДКБ, Савета Міжпарламенцкай асамблеі СНД, а таксама адкрыццё і работа 137-й Асамблеі Міжпарламенцкага саюза — для краін гэта нагода не толькі абмеркаваць надзённыя для арганізацый пытанні, але і сустрэцца з прадстаўнікамі іншых рэспублік. Старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Міхаіл МЯСНІКОВІЧ, які ўзначаліў беларускую парламенцкую дэлегацыю падчас гэтых мерапрыемстваў, правёў шэраг двухбаковых сустрэч.

Наколькі эфектыўна працуем?

На пасяджэнні Савета МПА СНД Міхаіл Мясніковіч выступіў з дакладам, у якім закрануў вынікі Савета кіраўнікоў дзяржаў СНД, які прайшоў 11 кастрычніка ў Сочы. Спікер Савета Рэспублікі канстатаваў наяўнасць цэлага комплексу выклікаў і пагроз як знешняга, так і ўнутранага характару, а таксама звярнуў увагу на неабходнасць удасканалення работы Міжпарламенцкай асамблеі СНД. На яго думку, партнёры СНД — іншыя органы, у тым ліку выканаўчыя ўлады, — павінны больш адказна ставіцца да прынятых на пасяджэннях саветаў кіруючых органаў рашэнняў, асабліва ў частцы іх рэалізацыі. У сувязі з гэтым таксама павінен ажыццяўляцца выразны парламенцкі кантроль за рашэннямі, прынятымі кіраўнікамі дзяржаў, урадаў і кіраўнікамі профільных міністэрстваў і ведамстваў.

«Другое — тое, што датычыцца ўніфікацыі і гарманізацыі нацыянальных заканадаўстваў. Прымаюцца мадэльныя законы, яны, у прынцыпе, нядрэнныя, мы іх улічваем у сваёй практычнай дзейнасці, але што прымаюць нацыянальныя парламенты, — мы не ведаем. Няма зваротнай сувязі», — сказаў Міхаіл Мясніковіч. З улікам гэтага спікер прапанаваў праводзіць у краінах, якія ўзаемадзейнічаюць у МПА СНД, маніторынг, які пакажа, наколькі эфектыўна ажыццяўляецца ўлік палажэнняў мадэльных законаў, якія прымаюцца. Ён упэўнены, што гэта будзе спрыяць фарміраванню агульных рынкаў у розных сферах, стварэнню роўных умоў для суб'ектаў гаспадарання і грамадзян Садружнасці. «Калі для гэтага спатрэбіцца пашырэнне пэўных паўнамоцтваў, мною

было сказана, што пры адпаведным абгрунтаванні мы будзем зацікаўлены разглядаць гэтыя прапановы і, магчыма, надзяляць інтэграцыйныя органы нейкімі паўнамоцтвамі», — заявіў спікер.

Жывыя інвестыцыі ў «Вялікі камень»

Падчас сустрэчы з намеснікам старшыні Пастаяннага камітэта Усекітайскага сходу народных прадстаўнікоў Чжан Пінам спікер верхняй палаты беларускага парламента заявіў, што плануе наведаць Кітай пасля XIX з'езда Камуністычнай партыі гэтай краіны. Да візіту Міхаіла Мясніковіча ў КНР XIX з'езд Камуністычнай партыі скончыць сваю работу, у сувязі з чым можна будзе весці дыялог на прынцыпова новай платформе, якую выпрацоўваюць удзельнікі гэтага з'езда. Акрамя таго, беларускі бок прапанаваў па выніках візіту беларускага парламентарыя падпісаць сумеснае камюніке, праект якога ўжо накіраваны ва Усекітайскі сход народных прадстаўнікоў для ўзгаднення. Плануецца таксама падпісанне адпаведнага пагаднення на ўзроўні парламенцкіх груп дружбы.

Падчас сустрэчы Міхаіл Мясніковіч выказаў думку, што Беларусь зацікаўлена ў прамых замежных інвестыцыях. «У нас знаходзіцца ў рабоце вялікі праект Кітайска-беларускага індустрыяльнага парка пад назвай «Вялікі камень». Чаканні ад гэтага праекта вельмі вялікія, і мы разлічваем на больш актыўную інвестыцыйную дзейнасць кітайскіх кампаній», — падкрэсліў ён.

Праз Беларусь — на рынак ЕАЭС

Тэма інвестыцый была закранута і падчас перагавораў са старшынёй На-

роднай скупшчыны (парламента) Сербіі Маяй Гайковіч. У цэлым, на думку Міхаіла Мясніковіча, беларуска-сербскія адносіны выбудоўваюцца эфектыўна, у тым ліку дзякуючы ўплыву Сербіі ў Еўропе.

Старшыня Савета Рэспублікі звярнуў увагу на магчымасці, якія адкрываюцца для Сербіі як беларускага партнёра ў рамках Еўразійскага эканамічнага саюза. «Беларусь з'яўляецца актыўным членам ЕАЭС, куды таксама ўваходзяць Расія, Казахстан, Армения і Кыргызстан, у нас агульны рынак, практычна без выключэнняў і абмежаванняў, і, калі сербскі бізнес прысутнічае на беларускім рынку, можна лічыць, што ён прысутнічае і на рынку іншых краін інтэграцыйнага аб'яднання», — сказаў Міхаіл Мясніковіч.

І нафта, і газ, і сельская гаспадарка

А егіпецкі бок прапанаваў нашай краіне прыняць удзел у рэалізацыі буйных нафтагазавых праектаў у Чырвоным і Міжземным морях. Пра гэта заявіў старшыня парламента Егіпта Алі Абдэль Аль на сустрэчы з Міхаілам Мясніковічам. Беларускі бок мог бы прыняць удзел у ажыццяўленні праекта новай сталіцы Егіпта. «І мы зацікаўлены ў супрацоўніцтве па рэалізацыі ўсяго цыкла праектаў, звязаных з сельскай гаспадаркай, у тым ліку будаўніцтва элеватараў і заводаў па вытворчасці, апрацоўцы і ўпакоўцы сельскагаспадарчых прадуктаў», — запэўніў Алі Абдэль Аль. Яшчэ адзін перспектыўны напрамак супрацоўніцтва — інвестыцыі, якія накіроўваюць беларускія кампаніі і бізнесмены ў эканоміку Егіпта, а таксама работа ў межах супрацоўніцтва з ЕАЭС.

Міхаіл Мясніковіч запэўніў старшыню парламента, што Беларусь надае вялікае значэнне развіццю адносін з Егіптам. Пры гэтым ён акцэнтаваў увагу на важнасці адкрыцця ў Мінску егіпецкага пасольства, бо гэта «спрыяла б стварэнню адпаведнай дыпламатычнай інфраструктуры для нарошчвання супрацоўніцтва».

Вераніка ПУСТАВІТ. pustavit@zviazda.by

ПОРУЧ З ІНФАРМАЦЫЙНЫМІ ТЭХНАЛОГІЯМІ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й «МС».)

— Гэта сістэма дазваляе кантраляваць усё, што адбываецца ў вашай кватэры або офісе, — сказаў **начальнік па рабоце з ключавымі кліентамі Магілёўскага філіяла «Белтэлекам» Уладзімір ЦОЙ.** — Яна прадстаўляе сабой кантролер і тры датчыкі — адкрыцця дзвярэй, дыму, руху. Падключаецца яе да інтэрнэту і ўсталяваецца на сваім тэлефоне праграма. З яе дапамогай кантралюецца ўсё, што адбываецца ў кватэры. Калі вашы дзверы адчынілі ці там нешта задымілася, сістэма адразу ж вам паведаміць на мабільны або камп'ютар. Акрамя гэтага, можна дадаваць іншыя датчыкі і атрымаць дадатковыя паслугі.

Наогул, рынак тэлекамунацыйных паслуг у Магілёўскай вобласці развіваецца ў адпаведнасці з галоўнымі мерапрыемствамі дзяржпраграмы. Ідзе планамернае падключэнне юрыдычных асоб, дзяржаўных арганізацый і ўстаноў да адзінай інфармацыйна-тэлекамуна-

цыйнай інфраструктуры краіны. Дырэктар Магілёўскага філіяла прадпрыемства «Белтэлекам» Валерый Барысавец падкрэсліў, што будаўніцтва оптавалаконных ліній з прымяненнем тэхналогіі GROP дазваляе аказаць шэраг якасных тэлекамунацыйных паслуг і сэрвісаў, у тым ліку па адукацыі, ахове здароўя.

Віталій ІГНАТОВІЧ, начальнік кіраўніцтва спраў Магілёўскага аблвыканкама, падрабязна азнаёміў прысутных з тэмамі інфарматызацыі ў розных сферах дзейнасці. Каля двух дзясяткаў устаноў адукацыі Магілёва, Шклоўскага і Клімавіцкага раёнаў ужо працуюць з сэрвісам «Электронны дзённік/электронны журнал». У стадыі далучэння знаходзяцца школы Бабруйска, Бялыніцкага, Быхаўскага, Крычаўскага, Клічаўскага, Мсціслаўскага, Асіповіцкага раёнаў.

У магілёўскай школе №45 рэалізаваны праект «Карта навучэнца», які дае магчымасць школьніку выкарыстоўваць электронны дакумент у якасці пропуску ў школу, білета чытача і мо-

жа нават замяніць праязны ў грамадскім транспарце. Трэба толькі, каб гарсавет дэпутатаў Магілёва прыняў адпаведнае рашэнне.

Актыўна далучаюцца да інфармацыйных тэхналогій установы аховы здароўя. Да пілотнай зоны функцыянавання аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы абароту электронных рэцэптаў падключаны ўсе паліклінікі Магілёва, абласны лячэбна-дыягнастычны цэнтр, Бабруйская гарадская паліклініка №3. На 9 кастрычніка ў Магілёве было выдадзена 33,5 тысячы электронных картаў і выпісана 46 тысяч электронных рэцэптаў. У Бабруйску адпаведна 10 і 18 тысяч. На адрас Міністэрства аховы здароўя накіраваны ліст з просьбай разгледзець магчымасць далучыць да пілотнай зоны яшчэ некалькі арганізацый вобласці, дзе створаны неабходныя тэхнічныя ўмовы.

Інфармацыйная прастора органаў мясцовага кіравання і самакіравання Магілёўскай вобласці прадстаўляе сабой карпарацыйную інфармацыйную сет-

ку, дзе ўзаемадзейнічаюць 22 падраздзяленні аблвыканкама і дзяржарганізацый, два гарвыканкамы, адміністрацыі раёнаў Магілёва і Бабруйска і 21 райвыканкам, да якіх падключаны 179 мясцовых Саветаў дэпутатаў, у тым ліку 155 сельскіх Саветаў дэпутатаў.

Для больш эфектыўнага выкарыстання народнымі абраннікамі інфармацыйных тэхналогій у рабоце з грамадзянамі Магілёўскі абласны Савет дэпутатаў рэкамендаваў гарадскім і раённым выканаўчым камітэтам як мага часцей размяшчаць на сайтах інфармацыю аб дзейнасці дэпутатаў базавага і пярвічнага ўзроўня, удасканаліць стылістыку сайтаў для зручнасці навігацыі карыстальнікаў з абмежаванымі магчымасцямі, прадугледзець распрацоўку мабільнай версіі сайтаў. Слушныя парады былі дадзены ўсім, ад каго залежыць развіццё інфармацыйна-тэлекамунацыйнай інфраструктуры вобласці.

Усяго на сесіі было разгледжана 17 пытанняў.

Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@zviazda.by

Апавяшчальнік для ветэрана і дровы для шматдзетнай сям'і

ПАЖАРНАЯ
БЯСПЕКА

Рэіды супрацоўнікаў сацыяльнай службы, інспектараў МНС і прадстаўнікоў сельвыканкамаў нярэдка выяўляюць праблемы

У Брэсцкім раёне зараз 720 чалавек пажылога ўзросту адносяцца да катэгорыі адзіночкі грамадзян, і дзве з паловай тысячы пенсіянераў пражываюць адны. Іх дамы і кватэры становяцца часцей за ўсё адрамантаваныя для раённых камісій, у якія ўваходзяць службовыя асобы з названых вышэй структур. Загадчыца аддзялення тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва раёна Тамара Нядзельская сёлета ўжо паўдзельнічала ў рэйдах па вёсках некалькіх сельсаветаў. Тамара Іосіфаўна гаворыць, што ў гэтым годзе выяўлена менш парушэнняў пры эксплуатацыі печы пажылымі людзьмі, чым летась. Напрыклад, у населеных пунктах Знаменскага і Лышчыцкага сельсаветаў наконце гэтага амаль не ўзнікла заўваг у спецыялістаў. Значыць, леташнія агрэхі выправілі.

Дарэчы, двум ветэранам вайны з Маткальскага сельсавета Васілю Бародзіку і Мікалаю Зданевічу сёлета адрамантавалі печы за кошт дзяржаўнай праграмы, а тром грамадзянам устаноўлены аўтаномныя пажарныя апавяшчальнікі. Гэта да пытання эфектыўнасці рэйдаў. Менавіта падчас наведванняў камісій былі выяўлены непаладкі ў печы альбо адсутнасць апавяшчальных прыбораў, і вось пытанне вырашанае. А налета павінна стаць яшчэ лепш, таму што ў дзяржаўную праграму падтрымкі ўключаны і адзіночкі пажылыя людзі. Калі раней печы за кошт бюджэту рамантавалі толькі ветэранам вайны, асобным катэгорыям інвалідаў, цяпер з'явілася магчымасць дапамагчы адзіночкі маламаёмным людзям, падкрэсліла Тамара Нядзельская.

Вараніка Лаўранюк, інспектар Брэсцкага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях, расказала, што аддзел не толькі праводзіць праверкі па месцы пражывання старых людзей, але і арганізоўвае самыя розныя акцыі. Так, сёлета ў гасці да ветэрана вайны Пятра Паўлавіча Мігуцкага інспектары супрацьпажарнага нагляду завіталі разам са старшакласнікамі Мухавецкай сярэдняй школы. Пётр Паўлавіч разам з жонкай Антанінай Паўлаўнай расказалі моладзі пра цяжкія гады вайны. А вучні з задавальненнем дапамаглі ветэранам навесці парадак на двары і прысядзібным участку. Роботнікі РАНС у якасці падарунка ўстанавілі пажылым людзям пажарны апавяшчальнік. Такім

чынам, атрымалася не толькі мерапрыемства асветніцкага характару для моладзі, бо хлопцам і дзяўчатам паказалі, як трэба клапаціцца пра пажарную бяспеку дзядулі і бабуль, але і знакам увагі для шанюных ветэранаў.

Інспектары райаддзела МНС расказалі пра тыповыя парушэнні правілаў пажарнай бяспекі, якія даводзіцца выяўляць. Аказваецца, і «жучкі» ў лічыльніках электраэнергіі — гэта не такая ўжо рэдкасць у XXI стагоддзі, як можа падацца на першы погляд. Часта бывае, што пажылыя людзі адхрышчваюцца: маўляў, не ведаю, адкуль узялося, ніколі не лазіў у лічыльнік. А давесці людзям, што гаспадар домаўладання нясе адказнасць за стан прыбораў, устаноўленых у доме, бывае вельмі няпроста. У такіх выпадках інфармацыя паведамляецца ва ўстанову электразабеспячэння.

Прадметам асаблівай увагі становяцца праблемныя сем'і альбо адзіночкі людзі, якія злоўжываюць алкаголем, вядуць асацыяльны лад жыцця. У адным з такіх дамоў апавяшчальнік быў устаноўлены даўно, але аказаўся няспраўным. Там былі перарэзаныя правадкі. Відаць, прыбор рэагаваў на цыгарэтны дым і тым самым раздражняў гаспадароў дома альбо іх гасцей. Вось і прывялі яго ў непрагоднасць, хоць гаспадар і бажыўся, што не чапаў апавяшчальніка. Паколькі заўсёды і яго дома бываюць усе мясцовыя выпівакі, то зусім магчыма, што ідэя забяспечыць цышыню прыйшла ў галаву некаму з іх. І што зробіш у такой сітуацыі? Пакінуць чарговае прадпісанне, давесці інфармацыю да ўчастковага. Гэта, вядома, будзе зроблена.

Старшыня Тамашоўскага сельсавета Алена Бурак звярнула ўвагу на яшчэ адну сацыяльную праблему апошняга часу — алкагольную залежнасць пажылых вясковых жанчын. На жаль, ва ўсіх рэгіёнах цяпер адзначаюць, што ў вёсках ёсць адзіночкі бабулькі, якія прапываюць пенсію з усімі сацыяльнымі наступствамі. Адна такая стала сапраўдным галаўным болем кіраўніцтва названага сельвыканкама. Летась яе накіравалі на сацыяльны ложак. Зіму пенсіянерка прабывала ў бальніцы састрынскага догляду, на лета вярнулася дадому. І апошнія праверкі выявілі, што жыллё яе патэнцыйна небяспечнае. Давядзецца зноў вырашаць пытанне з сацыяльным ложкам. Яшчэ аднаго жыхара

Удзельнікі рэйдавай брыгады Брэсцкага раёна наведваюць домаўладанні.

вёскі, мужчыну, накіравалі на зіму ў лячэбна-працоўны прафілакторый. І гэта гарантыя, што за зіму ён не згарыць разам з домам.

Алена Іванаўна расказала, што падчас сумесных рэйдаў выяўлена нямала праблем, большасць з якіх вырашаюцца ў рабочым парадку. Правяралі пажарную бяспеку шматдзетнай сям'і і высветлілі, што людзі не запусцілі на зіму паліва. Усёй грамадой аператыўна вырашалі пытанне, нават дырэктар Прыбароўскай школы, дэпутат сельсавета Савета, падключыўся. І дровы для вялікай сям'і даставілі на падворак. Будзе цёпла ў хаце, значыць, не ўзнікне спакуса ўключыць абагравальнікі, тым больш сумнеўнай якасці.

***

Каб яшчэ раз прыцягнуць увагу грамадскасці да пажарнай бяспекі, у краіне распачалі акцыю «За бяспеку разам!». Менавіта з пачаткам ацяпляльнага сезона ўзрастае колькасць пажараў у жылым сектары. Таму інспектары супрацьпажарнага нагляду разам з прадстаўнікамі іншых службаў зноў наведваюць сем'і так званых груп рызыкі, каб напаміць ім аб правілах паводзін. Бяспечных.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@zviazda.by

Брэсцкі раён.

ПАРАДАК НА ЗЯМЛІ

ЧЫЯ ТЫ, НІЧЫЙНАЯ СЯДЗІБА?

Як у Валожынскім раёне рашаюць праблему струхлелых вясковых хат

Задачу па зносе старых і пустуючых дамоў кіраўнік дзяржавы дакументальна паставіў перад рэгіёнамі некалькі гадоў таму, падпісаўшы Указ №100. Паводле гэтага дакумента, будынкі, прызнаныя непрыдатнымі да далейшага выкарыстання, падлягаюць зносу, а зямля пасля рэкультывацыі ўводзіцца ў севазварот сельгасарганізацый. У Мінскай вобласці гэтая работа вядзецца паслядоўна і пастаянна. У населеных пунктах усё менш застаецца непрывабных, паўразбураных хацін, а на зямельных участках, дзе буяла пустазелле, зелянеюць збожжавыя і іншыя патрэбныя культуры.

Фота Анатоля КІШЧУКА.

З аднаго боку, знос непрыдатнага жылля паляпшае знешні выгляд вёсак. З іншага — стварае бяспеку для жыхароў. Не сакрэт, што струхлелыя збудаванні надта прыцягваюць дзяцей, якія лазаюць на гарышчы, у сутарэнні старых пабудов, падварагаючы сваё жыццё рызыцы.

— Менавіта таму мы імкнёмся не толькі весці ўлік такога жылля, але і дзейнічаем. У 2015 годзе планавалася знесці 40 дамоў, знеслі — 47. У 2016 — 45 замест 38. Сёлета «пазбавіліся» ад 53 дамоў пры плане 50. Стараемся, так бы мовіць, ісці з апырэджаннем. Гэта дазволіла ў грамадскі севазварот уключыць дзясяткі гектараў зямлі, — расказаў старшыня Валожынскага раённага Савета дэпутатаў Сяргей ГЛІНСКІ.

— А ці не было выпадкаў, калі пасля зносу струхлелага жылля аб'яўляліся спадчыннікі са сваімі прэтэнзіямі? — пацікавілася ў Сяргея Францавіча.

— Такі выпадак быў пяць гадоў таму. Няправільна былі аформлены дакументы пры зносе, таму па рашэнні суда давялося з бюджэту кампенсаваць уласніку страты — каля 25 млн «старых» рублёў. Хоць, зрэшты, дом нагадваў хутчэй хлёўчык — адны сцены, — працягвае Сяргей Глінскі. Цяпер усе неабходныя «паперы» уважліва рыхтуюцца і правяраюцца на адпаведнасць заканадаўству. Калі ў доме няма ўласнікаў, то мы шукаем магчымых спадчыннікаў. І толькі пасля таго, як не ўдаецца іх знайсці або высветліцца, што яны адсутнічаюць, звяртаемся ў суд для прызнання сядзібы безгаспадарнай. Па рашэнні судовай інстанцыі яна пераходзіць ва ўласнасць сельсавета. І тады прымаецца рашэнне знесці дом, а ўчастак выставіць на аўкцыён.

Што датычыцца непасрэдна куплі дрыхтоўных дамоў, гаспадары якіх памерлі, а дзеці адмовіліся ад спадчыны, то ў Валожынскім раёне такога вопыту няма. Але і тут, як сведчаць калегі з іншых раёнаў, ёсць пытанне. Дом трэба пераводзіць у разрад нежылога памяшкання або прадаваць

Дом трэба пераводзіць у нежылое памяшканне або прадаваць з аўкцыёна. Перш яго павінна абследаваць камісія, а суд прызнаць пабудову безгаспадарнай, тады яна пераходзіць ва ўласнасць сельсавета і ён мае права ёй распарадзіцца.

з аўкцыёна. Перш яго павінна абследаваць камісія, а суд павінен прызнаць пабудову безгаспадарнай, тады яна пераходзіць ва ўласнасць сельсавета і ён мае права ёй распарадзіцца.

Уласнік і сам можа даць пісьмовую згоду на знос. Калі ж згоды спадчынніка няма, а дом прызнаны непрыдатным для пражывання, то ён ідзе ў камунальную ўласнасць у судовым парадку. Пры гэтым робіцца папярэдняя ацэнка і вяртанне ўласніку фактычнага кошту дома за вылікам панесеных расходаў.

У раённым бюджэце прадугледжаны сродкі для зносу старых і струхлелых дамоў. Вядома, гэта — дарагая працэдура. З улікам усіх гаспадарчых пабудов, выкарчовавання садовых дрэў і кустоў, рэкультывацыі участка. Звычайна работамі займаецца сельгасарганізацыя, на тэрыторыі якой знаходзіцца населены пункт. Гаспадарка, як правіла, мае сваю тэхніку, рабочую сілу. Гэта дае магчымасць патаніць працэс. Будаўнічыя матэрыялы забірае для сваіх патрэб: драўніну — на дровы, камяні, шчэбень — на ўладкаванне дарогі.

Хоць, як паказвае практыка, старыя дамы пры разборцы ствараюць праблемы: перашкаджаюць рабоце шматлікія цвікі, дрот, заўважыў мой суразмоўнік.

МЕРКАВАННІ

Ці задавальняе вас гандаль у вёсках, і што неабходна палепшыць?

Тэма гандлю ў малых населеных пунктах даволі далікатная — дзесьці не хапае тавараў, дзесьці скардзяцца на цэны, а дзесьці стацыянарныя крамы няма наогул. Мы звярнуліся да людзей, якія займаюцца гэтым кірункам, каб высветліць, як выглядае сітуацыя на самай справе і над чым сапраўды трэба папрацаваць.

Намеснік старшыні Касцюковіцкага раённага выканаўчага камітэта па пытаннях эканомікі Любоў КІСЯЛЁВА:

— У нас гандаль з другой паловы года пачаў працаваць нашмат лепш, аб'екты перагледзелі свае падыходы. Чаму? Таму што яны рыхтуюцца да таго, што да нас у раён прыйдзе буйная гандлёвая сетка. Ці выцесніць яна прыватнікаў? Вядома, нейкае пераэмеркаванне патакаў адбудзецца. Але частка насельніцтва, якая вязьджала па пакупкі як у іншыя раёны краіны, так і ў Расію, з-за пашырэння асартыменту, напэўна, стане рабіць іх тут. Я думаю, што дзякуючы гэтаму павялічыцца таксама і таваразварот. Быў час, калі мясцовыя жыхары вярталіся дадому з камандзіровак толькі праз крамы, размешчаныя ў іншых раёнах. І цяпер сапраўды пацярпела харчовая група. Канкурэнцыя — гэта вельмі добра, як мне здаецца. І добра гэта ў першую чаргу для пакупнікоў. Таму што кожная крама пачынае неяк прыцягваць кліента, рабіць зніжкі, арганізоўваць кірмашы.

Старшыня Сідаровіцкага сельскага выканаўчага камітэта Магілёўскага раёна Алена ПШАНІЧНАЯ:

— У населеных пунктах сельсавета гандаль нас цалкам задавальняе. Як найлепшую форму магу адзначыць аўтакрамы. Мне падабаецца разнастайны асартымент, хоць звычайна да іх ставяцца з недаверам — думаюць, напрыклад, што тавар пратэрмінаваны, — аднак гэта не так. Аўтакрама — тое месца, дзе тавар можа мяняцца нават часцей, чым у стацыянарных. Палепшыць хочацца будаўнічы напрамак — гэта продаж цэменту, шыферу і падобных рэчаў. Але і тут нашы прадаўцы знаходзяць выхад са становішча: напрыклад, у аўторак прымаюць заказ на тавар, якога ў гэты момант няма ў наяўнасці, а ўжо ў пятніцу дастаўляюць дадому. Такім чынам і крама не завальваецца, і кліент задаволены. Вось мэбля, напрыклад: ёсць каталогі, людзі выбіраюць і заказваюць. У мінулым годзе ўсе заказвалі газавыя пліты, паколькі аказалася, што яны павінны быць не старэйшымі за дзесяць гадоў. Акрамя гэтага, на нашай тэрыторыі ёсць дзве крамы мясцовага агракамбіната — там прадаюцца сала, мяса, каўбасы. Звычайна ёсць па 4–5 найменняў розных каўбас, мне здаецца, што гэтага хапае.

Старшыня Самавалавіцкага сельскага выканаўчага камітэта Мінскага раёна Уладзімір ЛОКУН:

— У нас толькі ў дзвюх вёсках з дванаццаці ёсць стацыянарныя гандлёвыя аб'екты — у Самавалавічах, дзе мноства такіх пунктаў, і ў вёсцы Цімошкі адна крама. У астатніх — гэта толькі выязны гандаль Мінскага райпо. Мы плануем яшчэ ў дзвюх вёсках падрыхтаваць участкі пад аўкцыён, каб на іх прыватныя арганізацыі пабудавалі дадатковыя пункты. Што да іншых вёсак, то там жыве не так шмат людзей, таму выезду аўтакрамы раз на тыдзень цалкам хапае. Прынамсі, ніхто не скардзіўся. Калі ж нехта напіша зварот, то мы абавязкова разгледзім гэтае пытанне. Што датычыцца асартыменту, то пра гэта можна меркаваць па з'яўках насельніцтва, але да нас ніхто не звяртаўся. Раней такія выпадкі бывалі. Дарэчы, у райпо ўлічваюць пажаданні насельніцтва, пытаюцца, што прывозіць, а што не. Адзіная праблема ў нас цяпер: у адной краме мы хочам падоўжыць час працы, паколькі цяпер яна функцыянуе да трох гадзін дня. Для гэтага мы шукаем прадаўца, які будзе гатовы працаваць у іншым рэжыме работы.

Прэс-сакратар Беларускага рэспубліканскага саюза спажывецкіх таварыстваў Таццяна ЛЯШКЕВІЧ:

— Гандаль, які забяспечвае наша арганізацыя, нас задавальняе. Мы стараемся ўлічваць усе інтарэсы: пакуль у вёсцы застаецца хоць адзін жыхар, стацыянарныя пункты і аўтакрамы будуць яго абслугоўваць. Што хацелася б палепшыць? Арганізацыя не стаіць на месцы — мы закупляем новыя аўталаўкі, пашыраем асартымент, прыслухоўваемся да пажаданняў пакупнікоў. Дарэчы, яны з цягам часу становяцца ўсё больш патрабавальнымі. Акрамя таго, мы ўстанаўліваем аплатныя тэрміналы, закупляем новае абсталяванне. Хацелася б, каб былі створаны роўныя ўмовы для гандлю. Напрыклад, прыватнікі выбіраюць для продажу тое, што выгадна ім, а мы нясем пэўную сацыяльную нагрукку. Але падкрэслію, што мы не скардзімся. У аўтакраме ёсць зацверджаны асартымент, але можна пакінуць з'яўку на розныя тавары. Напрыклад, бабуля можа захацець кавун — і наступны раз яго прывязуць. Хтосьці заказвае не толькі харчовыя тавары, але і такія рэчы, як мех цэменту. Мы заўсёды адказваем на просьбы нашых кліентаў.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ. lukashevich@zviazda.by

ПОЎНЫ АСАРТЫМЕНТ

Фота: Анастасія КІЕШЧУКА

Годная аддача

Кіраўнік дзяржавы заўсёды асабліва ставіўся да вёскі. Відаць, у многім таму, што сам нарадзіўся і вырас там. Абавязковая падтрымка сельскіх населеных пунктаў, не проста павышэнне ўзроўню жыцця на вёсцы — а падняцце яго да ўзроўню гарадскога, і няк не менш — гэта тэзісы, якія Аляксандр Лукашэнка агучваў на апошніх рабочых сустрэчах, прысвечаных гэтай тэме.

Калі каратка, то пасыл наступны: вясцоўцы робяць велізарны ўнёсак у развіццё эканомікі дзяржавы, гарантаванне яе харчовай бяспекі. Але самі аказваюцца ў менш выгадным, у параўнанні з гараджанамі, становішчы ў плане зручнасці набыцця пэўных тавараў — нават харчовых. У некаторых вёсках можа нават не быць магазіна, і жыхары або задавальваюцца аўтакрамай, якая не заўсёды мае належны асартымент, або вымушаны ехаць у суседнюю вёску ці нават горад, што таксама не вельмі зручна, дый не ўсе, асабліва пажылыя, нават пры жаданні, могуць гэта рабіць. У іншых сельскіх населеных пунктах крамы ёсць, але тая ж праблема — абмежаваны асартымент.

Настаў час змяніць гэтую сітуацыю. Патрэбы людзей павінны быць задаволеныя — без залежнасці ад таго, дзе і хто пражывае. Ні ў якім разе — і ў тым ліку гэта пазіцыя Прэзідэнта — гэта не азначае закрыццё або замену белкаапсаюзаўскага гандлю. У любым выпадку гэта, можна сказаць, унікальная сістэма, якая сваімі пунктамі — як стацыянарнымі, так і мабільнымі — ахоплівае ўсё сельскае насельніцтва краіны — без хлеба, што называецца, людзі не сядзяць. У той жа час усё патрабуе удасканалення. У нашым выпадку ім паслужыць як развіццё прыватнай ініцыятывы ў сельскай мясцовасці, так і стварэнне новых гандлёвых сетак, што па-

вінны забяспечыць вясцоўцаў шырокім асартыментам тавараў.

Стаўка на самазанятасць...

Апошнія месяцы прайшлі пад эгідай абмеркавання — на ўзроўні Прэзідэнта — пакета дакументаў па развіцці прадпрыемальніцтва і стымуляванні дзелавой актыўнасці. Сярод іншага абмяркоўвалі праект указа Прэзідэнта «Аб развіцці гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання», які, дарэчы, ужо падпісаны. Праект указа накіраваны на развіццё гандлю, грамадскага харчавання, бытавых паслуг у першую чаргу ў сельскай мясцовасці і малых гарадах.

Напрыклад, індывідуальныя прадпрыемальнікі і юрыдычныя асобы, што здзяйсняюць штучны гандаль у сельскай мясцовасці, будуць вызвалены ад падатку на дабаўленую вартасць. Акрамя гэтага, дакумент прадугледжвае магчымасць ўстанаўлення на асобных тэрыторыях спецыяльнага рэжыму падаткаабкладання ў сферы гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання — з выплатай падатку на прыбытак для прадпрыемстваў у памеры 6% і адзінага падатку для індывідуальных прадпрыемальнікаў у памеры адной базавай велічыні. Прапісаны і іншыя спрашчэнні ўмоў для ажыццяўлення названых відаў дзейнасці — напрыклад вызваленне ад падатку на нерухокасць.

А сітуацыя там сапраўды не вельмі пазітыўная. Прынамсі, калі адштурхоўвацца ад статыстыкі. Так, на працягу апошніх гадоў назіраецца скарачэнне колькасці магазінаў у сельскіх населеных пунктах. Толькі з 2012 па 2015 гады яна зменшылася на 10% — з 9893 да 8977 адзінак. У выніку там, дзе некалькі гадоў таму былі крамы або іншыя аб'екты бытавога абслугоўвання, якія працавалі, засталіся пустыя будынкі. Для выпраўлення сітуацыі праектам дакумента абласныя Саветы дэпутатаў на пяць гадоў — з 1 студзеня 2018-га па 1 студзеня 2022 года — надзяляюцца правам на назначэнне шэрагу

падатковых і іншых ільгот суб'ектам гаспадарання, што здзяйсняюць названыя віды дзейнасці на тэрыторыі сельскай мясцовасці і ў малых гарадах.

Такім чынам, названы дакумент павінен паспрыяць развіццю гандлю на вёсцы, стварэнню там канкурэнтаздольнага ў гэтым плане асяроддзя, што адлюструецца на якасці тавараў і паслуг. Акрамя гэтага — не менш важная функцыя ўказа, — саздзейнічанне самазанятасці сельскага насельніцтва. Бо менавіта ў вёсцы людзям найбольш складана знайсці працу.

... і буйны бізнес

Калі казаць пра канкурэнцыю ў сістэме вясковага гандлю, то акрамя індывідуальных прадпрыемальнікаў, невялікіх прыватных кампаній, яе могуць склаці і буйныя гандлёвыя сеткі, вядомыя па ўсёй краіне. У пачатку верасня Аляксандр Лукашэнка абмеркаваў з бізнесменам Паўлам Тапузідзісам праект апошняга па абслугоўванні сельскага насельніцтва.

Кампанія бізнесмена ўжо распачала будаўніцтва ўнікальнага комплексу ў Шклове. Праект прадугледжвае будаўніцтва супермаркета з гандлёвай залай плошчай звыш 700 квадратных метраў, аптэкай, разлікова-касавым цэнтрам, зонай гандлю прамысловымі таварамі. Акрамя гэтага, плануецца пабудаванне там жа два кінатэатры на 70 месцаў кожны, забаўляльны цэнтр і кавярню.

Гэты комплекс плануецца эксплуатаваць як размеркавальны цэнтр для забеспячэння гандлёвых аб'ектаў у Шклоўскім раёне і для выканання заказаў пакупнікоў з населеных пунктаў, дзе няма гандлёвых аб'ектаў. У перспектыве таварамі будзе забяспечвацца не менш за 15 населеных пунктаў Шклоўскага раёна.

Праект плануецца выкарыстоўваць як тыповы і ў іншых рэгіёнах дзяржавы.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

ЗВЯЗДА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

БУЛКА ХЛЕБА ДЛЯ БАБУЛІ

«ГАРАЧЫ»
287 17 41

Як курцу
без
«Кароны»?

Са Смалявіч з пытаннем
звярнула ся чытачка:
чаму перыядычна ўзнікае
дэфіцыт тытунёвых вырабаў
пэўнай маркі?

— Мой стрыечны брат курыць так званую жоўтую «Карону» — як усе называюць гэтую марку па колеры ўпакоўкі. Гаворыць, што час ад часу яна знікае з продажу. Калі зноў з'яўляецца, ён бярэ на запас адразу блокамі. Перыядычна просіць і мяне прывезці са сталіцы, калі бываю, але і ў Мінску, здараецца, не ў першай сустрэтай краме можна знайсці ўпадабаную цыгарэты. З чым гэта звязана? — пытаецца чытачка.

Сапраўды, аўтар гэтых радкоў хоць і не прыхільнік названай маркі цыгарэт, але падобныя сітуацыі — і са знікненнем, і з набыццём тытунёвых вырабаў курцамі адразу блокамі — знаёмы, у тым ліку таксама на прыкладзе родных. Ды і ў інтэрнэце, калі паглядзець форумы, відаць, што праблема не новая, яна перыядычна паўтараецца. З пытаннем, чаму «жоўтая» «Карона» раз-пораз становіцца дэфіцытам, мы звярнуліся да вытворцы. Адказ быў даволі просты.

Як расказалі нам спецыялісты, усе цыгарэты падзяляюцца на тры цэнавыя сегменты: нізкі, сярэдні і высокі. Названая «жоўтая» «Карона» адносіцца да першага сегмента і з'яўляецца ў ім найбольш папулярнай. Між іншым, любая вытворчасць тытунёвых вырабаў кватруецца. Квоты размяркоўваюцца паміж двума вытворцамі ў краіне. Гэта значыць, што прадпрыемства не можа выпусціць больш тытунёвых вырабаў, у тым ліку і першага цэнавага сегмента, чым прадпісвае вызначаная квота. А паколькі, як мы казалі, «Карона» адносіцца да найбольш папулярных марак цыгарэт у сваім сегменце, перыядычна курцы адчуваюць дэфіцыт свайго «паліва». Можа, тады варта павялічыць квоты, каб больш насыціць рынак патрэбным некаторым спажывцам таварам? Прадпрыемства такія прапановы робіць, але канчатковае рашэнне залежыць не ад яго.

Сяргей РАСОЛЬКА.
rs@vziazda.by

Чаму прыватнікі не прадаюць харчовыя тавары?

Сёння галоўным гарантам сацыяльных стандартаў па харчаванні выступае Белкаапсаюз. Ён адзіны забяспечвае аддаленыя населеныя пункты таварамі першай неабходнасці ва ўсіх рэгіёнах краіны. Так, у Пінскім раёне шэсць аўтакрам абслугоўваюць 77 вёсак. Канкурэнтам яму мог бы стаць адзін з буйных рытэйлераў, які таксама запусціў праект па ахопе перасоўным гандлем вясковых населеных пунктаў. Пра плюсы і мінусы такой канкурэнцыі мы пагаварылі з галоўным спецыялістам аддзела эканомікі Пінскага райвыканкама Таццянай ПІСКУН.

— На сёння ў раёне абсалютная большасць прадуктовых крам належыць Пінскаму райпо: 129 з 198, — канстатуе суразмоўнік. — Зарэгістравана толькі 19 прыватных уладальнікаў, у некаторых з іх адкрыта некалькі гандлёвых пунктаў. Але адзіная прыватная крама, дзе прадаюцца харчовыя тавары, якая адкрылася ў апошнія два гады, — гэта крама буйной гандлёвай сеткі «Еўраопт».

Чаму? Адказы могуць быць розныя. Напрыклад, для малога бізнесу непрадуктовую краму адкрыць лягчэй: тавар не псуецца. Да таго ж, калі ў харчовай краме прадаваць алкаголь, неабходна будзе гэта ўзгадніць з РУУС і ўстанавіць камеры відэаназірання. Падчас нашай размовы з Таццянай Піскун у аддзел эканомікі заходзіў мужчына, які плануе адкрыць шынамонтаж і краму з будматэрыяламі і запчасткамі. Такое здараецца не кожны дзень, але мясцовыя жыхары спрабуюць зарабляць менавіта праз продаж непрадуктовых тавараў.

З грамадскім харчаваннем сітуацыя прыкладна такая ж, як з прадуктовымі крамамі. З прыватных прадпрыемстваў — толькі кавярня ў аграгарадку Малоткавічы ды летняе кафэ ў вёсцы Пагост Загародскі. Прыдарожны сэrvіс на запраўках аўтадарогі М10 перайшоў на работу пад заказ. У выніку застаюцца толькі кавярні райпо. Даволі часта на святы яны таксама закрываюцца на спецабслугоўванне, а штодзённы запат не такі вялікі. Магчыма, тут існуе ніша, каб прыйшоў новы прыватнік, каб зрабіць канкурэнтнае асяроддзе і павысіць якасць абслугоўвання. Але разам з якасцю падраснуць і цэны, па якіх жыхары, магчыма, не згодзяцца плаціць. Таму ніхто з прыватнікаў і не спяшаецца рызыкаваць.

Але можна пайсці ад адваротнага. Што будзе, калі гандлёвыя сеткі прыйдуць у раёны і зоймуцца аддаленымі населенымі пунктамі? Па-першае, ёсць рызыка, што райпо не вытрымае канкурэнцыі. Лагічна, што новыя прыватныя аўтакрамы ці стацыянарныя пункты будуць прапаноўваць асартымент шырэйшы, і тым самым прывабліваць пакупнікоў. Што ў іх, магчыма, атрымаецца, і ў крам райпо пачнуцца сапраўды цяжкія часы. Але пры гэтым пракантраляваць прыватнікаў будзе немагчыма. Гандлёвыя пункты райпо павінны выконваць сацыяльныя стан-

дарты і забяспечваць насельніцтва самым неабходным. У кожнай аўталаўцы знойдзецца малако, мяса, масла і іншыя прадукты з пераліку. І працуюць яны строга па раскладзе.

Калі нават здараецца нешта надзвычайнае — захварэе прадавец ці паламаецца машына, — праблема вырашаецца даволі аператыўна. Зноў жа дзякуючы сацыяльным стандартам гандаль райпо ахоплівае нават хутар, дзе жывуць два чалавекі. У прыватнікаў жа такіх абавязкаў няма. І, як любыя бізнесмены, яны вязуць тавар, выходзячы з прыбытку. Калі па нейкай прычыне рабіць гэта ў пэўны населены пункт стане непрабыткава, прыватная крама туды не паедзе. Тым больш нярэдка састарэлыя нешматлікія жыхары нічога, акрамя хлеба, не купляюць.

Для райпо цягнуць за сабой непрабытковыя крамы таксама не выгадна. У цэлым, згодна са статыстыкай па раёне, працуе спажывакаоперацыя ў плюс, ды і прагноз — на рост. Але за статыстыкай налічваецца дзевяць аб'ектаў, якія не выкарыстоўваюцца, — гэта крамы, якія зачыніліся. Некаторыя пункты працуюць толькі да 14 ці 16 гадзін. Знайсці новага прадаўца, калі

стары звольніўся, — таксама праблема: моладзь з вёсак з'язджае, а бабулі і дзядулі, вядома, працаваць ужо не пойдуць. Ды і яшчэ заробак не вельмі, мякка кажучы, вялікі. У аўтакраме таксама не кожны згодзіцца ездзіць у любое надвор'е і гандляваць амаль на вуліцы.

На самай справе ў такой сітуацыі, калі ёсць пэўны запат з боку насельніцтва датычна разнастайнасці асартыменту і крамаў, у дзяржавы ёсць вопыт, стандарты і неабходнасць іх выконваць, а ў бізнесу — ініцыятыва ва ўсё гэта ўцягнуцца, павінен нарашце запрацаваць механізм дзяржаўна-прыватнага партнёрства. Калі на вызначаных умовах пэўныя гандлёвыя сеткі маглі б узяць на сябе абавязкі па забеспячэнні харчам нейкіх населеных пунктаў, разгрузіць райпо так, каб гэта было выгадна абодвум бакам, і працаваць сабе ў прыбытак, выконваючы пры гэтым сацыяльныя стандарты.

Надзея АНІСОВІЧ. anisovich@vziazda.by

Фота Анатоля МЕШУКА

ДОБРАЯ ІНІЦЫЯТЫВА

Клічаўлян навучаць вермітэхналогіям

У райцэнтры Магілёўскай вобласці рэалізуецца цікавая ініцыятыва «Верміконтэйнеры ў кожны дом», фінансаванне якога ажыццяўляецца за кошт еўрапейскага гранта ў рамках праекта міжнароднай тэхнічнай дапамогі «Садзейнічанне развіццю на мясцовым узроўні ў Рэспубліцы Беларусь».

— У горадзе шмат прыватнага сектара з прысядзібнымі ўчасткамі. Людзі загрузаюць кантэйнеры бацвіннем і іншым смеццем расліннага паходжання. Ад гэтага на нашу тэхніку ўскладаецца дадатковая нагрузка, — сведчыць дырэктар Клічаўскага УКП «Жылкамгас» Андрэй МАЦЮШОНАК. — Мы хацелі б яе паменшыць і скараціць

страты на пагрузку, транспарціроўку і захаванне адходаў. Тым больш што гэтае смецце можна перапрацоўваць на сваіх жа ўчастках з дапамогай каліфарнійскіх чарвякоў — папулярнай на Захадзе вермітэхналогіі.

На грошы міжнароднай дапамогі клічаўская сярэдняя школа №2 (распрацоўшчык праекта) закупаць 167 кантэйнераў, 10 з якіх устаноўць на сваёй тэрыторыі для правядзення школьных заняткаў і адукацыйных семінараў сярод насельніцтва. Важна, каб як мага больш людзей даведалася, як важна правільна абыходзіцца з цвёрдымі камунальнымі і арганічнымі адходамі і паасобна збіраць другасныя рэсурсы. Усе астатнія 157 кантэйнераў перада-

дуць жыхарам вуліцы Чырвонаармейскай па дагаворах на бязвыплатнай аснове. Як адзначыў Андрэй Мацюшонак, попыт аховатных паўдзельнічаць у праекце ўжо перавысіў прапанову. На працягу двух гадоў камунальнікі будуць адсочваць, наколькі эфектыўна выкарыстоўваюцца гэтыя скрыні.

Яшчэ адзін партнёр праекта — фермерская гаспадарка «Канстанта арт», якая займаецца развядзеннем каліфарнійскіх чарвякоў, падзеліцца матачным пагалоўем з насельніцтвам.

— Калі кампост у сярэднім спее год, то з гэтымі чарвякамі месяц—два, — з веданнем справы кажа Андрэй Мацюшонак. — Атрымліваецца вельмі выдатны кампост. Людзі хутка адчуваюць усе перавагі. А наш горад стане чысцейшым і багацейшым.

Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@vziazda.by

МАНАПОЛІЯ ЦІ КАНКУРЭНЦЫЯ?

Спажыўцу без розніцы, абы выбар быў

Амаль паўсюдна ў невялікіх вёсках можна ўбачыць краму, якая не працуе. Напрыклад, у Гродзенскай вобласці такіх аб'ектаў амаль 300. Прычына ў асноўным адна — насельніцтва вёскі зменшылася, і тавараабарот вельмі малы. Але гэта не значыць, што вясцоўцы павінны выжываць, як хто зможа. Ім на дапамогу прыходзяць крамы на колах. Прычым колькасць мабільных гандляроў, прынамсі на Гродзеншчыне, пастаянна расце.

Альтэрнатыўны магазін

Зарачанка — адна з невялічкіх і нават тыповых вёсак на захадзе Гродзенскага раёна. Тут дзейнічае старажытны касцёл, у былым клубе нядаўна адкрылі музей ручніка. Будынак не пустуе — сюды прыежджаюць турысты, каб убачыць сапраўдную беларускую спадчыну. Саміх жыхароў у гэты восеньскі час на вуліцы амаль няма. Васіль Рыгоравіч ідзе ад калодзежа з двума вёдрамі. Пытаюся, дзе вясцоўцы прадукты купляюць. Аказалася, што тут ёсць крама ў канцы вуліцы. Па словах пенсіянера, працуе там вельмі ветлівая жанчына. Вырасла зайсці, даведацца, як ідзе гандаль. Але не пашанцавала. Крама аказалася на замку, а на акне аб'ява: прадавец захварэла. Васіль Рыгоравіч растлумачыў: не бяда, хутка павінна прыбыць прыватная аўтакрама.

І сапраўды, металічны фургон, трубячы, прамчаўся па вуліцы і вярнуўся назад. Вуліца адразу ажыла. На сігнал выйшлі пакупнікі. Мужчына купляе хлеб, «вітушку», просіць больш танную каўбасу. Жанчыны да абавязковага асартыменту — хлеб, малако — дадаюць нешта салодкае. Хтосьці

ці пернікі купляе, хтосьці цукеркі-труфелі, хтосьці зефір. 10—15 хвілін прыпынку, і аўтакрама пайшла далей. За дзень, паведаміла прадавец, трэба аб'ехаць 15—17 вёсак.

Руплівы прадпрымальнік

Забяспечваць вясцоўцаў прадуктамі Мадэвуш Бялы ўзяўся 10 гадоў назад. Сам ён па спецыяльнасці інжынер-будаўнік, але вырашыў паспрабаваць сябе ва ўласнай справе. Раённыя ўлады пайшлі насустрач рупліваму прадпрымальніку, які надумаў арганізаваць аўтагандаль.

Сёння можна гаварыць аб тым, што прыватная ініцыятыва ў многім стала сапраўднай палачкай-выручалачкай для вясцоўцаў. Кааператыўны гандаль часта не спраўляўся з аб'ездам вёсак, а крамы з-за нізкай вырочкі папросту закрываліся. Многія з іх і сёння стаяць знядбанымі і паціху разбураюцца. Бадай што ў кожным раёне набярэцца з дзясятка, а то і 20 такіх будынкаў.

Зразумела, што вясцоўцам была патрэбна альтэрнатыва. Мадэвуш вырашыў ісці ў нагу з часам, набраўся вопыту за мяжой і стаў укладваць сродкі ў развіццё аўтагандлю. Трэба сказаць, што прэфэрэнцыі бізнесмен

атрымаў пры набыцці фургона, абсталяванага халадзільнымі ўстаноўкамі. Зараз у яго тры такія машыны, якія штодзень раз'язджаюць па дарогах раёна. Кожная «накручвае» за выезд да 100 кіламетраў. Дарогі значна палепшыліся, таму амаль ва ўсе месцы можна даехаць у любое надвор'е.

— Нас чакаюць, асабліва на хутарах, — прызнаецца Мадэвуш Бялы, — з жыхарамі наладжана тэлефонная сувязь. Калі мы, напрыклад, не можам прыехаць, тэлефануем старасту вёскі. Але такія сітуацыі бываюць рэдка.

Кадры вырашаюць многае

Разам са старшынёй Азерскага сельвыканкама Аленай Андрусевіч заходзім у прыдворную краму спажывецкага таварыства ў вёсцы Стрыёўка. Гэты гандлёвы пункт з ліку выгадных для кааператараў, бо знаходзіцца ў бойкім месцы. Але арганізацыя гандлю вымушае жадаць лепшага. Прадавец Алена Яжэюна

паказвае тэрмометр — тут, як і на дварэ, дзесяць градусаў цяпла. Кажу, што ацяпленне ўключаюць у канцы лістапада. Мабыць, цяжка знайсці ахвотных працаваць у такіх умовах, бо на дзвярах вісіць аб'ява, што на працу патрэбны прадавец і яшчэ тры чалавекі — у бліжні аграгарадок. Жанчына прызнаецца, што раней працавала ўтрох, але дзве пайшлі з-за нізкай зарплаты. Алена стараецца нарошчваць абарот, пастаянна праводзіць акцыі, але прыватны гандаль усё ж паціху, але выцясненне кааператараў.

Гаспадыня прыватнай крамы хоць і працуе на самым ускрайку вёскі, але станам работы задаволеная — яе пункт не пустуе. Бацькоўскую справу працягвае некалькі гадоў і адчувае сябе на сваім месцы. Кажу, што ветлівы настрой людзі вельмі добра адчуваюць. І сапраўды, Анжаліка з увагай ставіцца да пакупнікоў і нават перарвала размову з намі, каб абслужыць кліента. Маленькая крама з багатым асартыментам пакінула

Фота Сяргея Нікановіча

Сацыяльны работнік Данута АШУРКЕВІЧ у краму да Анжалікі БЫЧКОЎСКАЙ заходзіць па пакупкі для сваіх падапечных штодня.

добрае ўражанне, і сюды захацелася прыйсці зноў.

Некалі манапольная кааперацыя адчувае значную канкурэнцыю. І не толькі з боку прыватных гандляроў, але і ад вядомых гандлёвых сетак. Іх аўтакрамы праціскаюцца ў нішу, якая ўзнікла пасля закрыцця гандлёвых пунктаў на вёсках. Гэта прызнаюць і прадстаўнікі абласнога спажывецкага таварыства. Хоць і запэўнілі, што кадравыя пытанне не стаіць востра і прадаўцоў на вёсцы хапае.

Аўтакрама — добра, але крама — лепш

Так лічаць жыхары вёскі Лакна, дзе зусім нядаўна ўзнавіў работу стацыянарны гандлёвы пункт каапсаюза. Сітуацыя няпростая. Крама хоць і запрацавала, але вырочка тут мізэрная, бо вясцоўцы аддаюць перавагу аўтакраме буйнога рытэйлера. З такім падыходам спажывецкае таварыства наўрад ці пагодзіцца, і пункт зноў можа спыніць сваю дзейнасць. Тым больш што працуе ён нерэгулярна. Падчас нашага прыезду прадавец ужо тыдзень хварэла...

Але ёсць і добры прыклад у рабоце стацыянарнага пункта ў вёсцы Васілевічы, які таксама нядаўна ўзнавілены. Сюды прыежджаюць і жыхары суседніх вёсак. А хто не здужае — дапамагае сацыяльны работнік. Данута Ашуркевіч — адна з іх. За прадуктамі заходзіць штодзень. На гэты раз яна адвезіць заказы ў суседнюю вёску Кодзеўцы. Яе падшэфныя просяць купіць і мяса, і каўбасы, і крупы, і цукар. Вельмі задаволеная, што ўдалося ўзнавіць работу крамы, якая доўгі час была закрыта. Прадавец Анжаліка Бычкоўская прызналася, што яе ўгаварылі стаць за прылавак. Але замяніць нават на водпуск таксама няма каму.

У любым выпадку незабяспечанымі жыхары вёскі не застаюцца. Некалькі разоў на тыдзень сюды прыходзяць аўталаўкі як спажывецкага таварыства, так і прыватных гандляроў. Праўда, актуальным застаецца забеспячэнне лекамі, затое на вёсках працэдуры таварыства наўрад ці пагодзіцца, і пункт зноў можа спыніць сваю дзейнасць. Тым больш што працуе ён нерэгулярна. Падчас нашага прыезду прадавец ужо тыдзень хварэла...

Маргарыта УШКЕВІЧ. margo@zviazda.by

Кампетэнтна

Дзяніс ПРАКОПЧЫК, першы намеснік дырэктара па гандлі і грамадскім харчаванні Гродзенскага філіяла Аблспажыўтаварыства:

— Гандлёвыя аб'екты на вёсцы працуюць у стандартным рэжыме, аб масавым закрыцці гаворка не ідзе. У год спыняюць сваю дзейнасць 1—2 аб'екты, а ўсяго ў нашай сетцы 72 крамы. У раёне працуе 8 аўтакрам. Усе яны штодзень выязджаюць строга па графіку, зацверджаным райвыканкамам. Што датычыцца кадраў, тут таксама няма праблем. Гэта звычайная штатная сітуацыя, калі прадавец захварэў ці пайшоў у водпуск. Для замены мы маем рэзерв. І наогул, жыхары вёсак пільна сочаць за работай і магазінаў і аўтакрам. Калі машына не даехала ці спазнілася крыху, адразу тэлефануюць і ў нашу арганізацыю, і ў райвыканкам, і ў сельскі Савет.

ТАЦЦЯНІН ДЗЕНЬ

Лёс, верагодней за ўсё, выбраў жыхарку вёскі Цыганкі Таццяну Дзянісаву-Берашэвіч для дапамогі састарэлым аднавясцоўцам не выпадкова. У свой час не даў пакінуць малую радзіму, як рабілі яе ровеснікі і аднакласнікі, потым спрыяў у працы ў сельскай гаспадарцы — была жывёлаводам, даіла кароў, пасля на пошце — дваццаць гадоў Таццяна адпрацавала ў паштовым аддзяленні. А цяпер яна, лічы, цэнтральная фігура для свайго і суседніх населеных пунктаў, бо сацыяльны работнік у невялікай вёсцы — вельмі запатрабаваная, патрэбная і своечасовая прафесія. Шэсць гадоў Таццяна шчыруе на сваёй чалавечнай пасадзе ў Сенненскім раённым Цэнтры сацыяльнага абслугоўвання.

Пад апекай Таццяны дзевяць чалавек — тры сям'і па два чалавекі і тры адзінокія жыхары. Не толькі ў Цыганках — даводзіцца ездзіць на веласіпедзе ў вёскі Бор і Гуліна.

Сям'я з вёскі Бор Сцяпан Іванавіч і Валянціна Сяргееўна Ляўко —

былыя суседзі Таццяны. Цяпер дапамагае ім — носіць ваду, дровы, мые падлогу, купляе прадукты ў краме і лекі ў аптэцы. Яшчэ адзін падапечны Таццяны — Іван Гарнак. «Памятаю, як прынесла для яго першую пенсію, — успамінае жанчына. — Не думала тады, што буду яму дапамагаць». Іван Нещеравіч жыве адзінока, амаль страціў зрок. Сацыяльны работнік прыходзіць да яго два разы

на тыдзень, гатуе ежу, прыбірае. Гэтак і з іншымі падапечнымі. «Але кожны дзень думаю пра іх, а на тэлефоннай сувязі — пастаянна», — прызнаецца Таццяна.

Пра тое, што Таццяна незаменны, патрэбны, і, галоўнае, свой чалавек, найлепш сведчыць тое, што землякі абралі яе старэйшай ажно на пяць вёсак.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

ЗАНЯТАК ПА ДУШЫ

«ЗАПРЭГЧЫ» МАРУ

На ўездзе ў аграгарадок Шайтарава Верхнядзвінскага раёна мінакоў сустракае дэкаратыўная скульптура: швейная машынка, ад якой цягнецца «палатно», высаджанае кветкамі. На думку старшыні Шайтараўскага сельсавета Таццяны Разумнай, для іх мясцовасці гэта вельмі сімвалічнае ўпрыгажэнне. Каляровая стужка тканіны можа сімвалізаваць і аднаўленне таго, што ўжо было, і нешта абсалютна новае, створанае майстравітымі рукамі мясцовых жыхароў.

АДЦЕННІ СЛОДЫЧЫ

Вакол дома Ігара і Людмілы Касарэўскіх акуратны кветнік, сваімі рукамі сужэнцы пабудавалі альтанку, лазню. З вясны да восені радуюць вочы дагледжаныя грады і сад.

Дом на льготных умовах дапамагла купіць дзяржава, калі ў сям'і нарадзілася трэцяе дзіця — дачушка Паліна. Не так даўно ў дзяўчынке з'явіўся яшчэ і малодшы брацік.

— Вялікую сям'ю не планавалі, але вядома ж, што дзе трое, там і чацвёрта. З чатырма дзецьмі клопату хапае, так што прывучалі з маленства любую работу рабіць разам. Старэйшыя хлопцы станавіліся «нянькамі» для малодшых дзяцей, муж дапамагае па гаспадарцы. Ніхто не дзеліць абавязкі на «жаночыя» і «мужчынскія», — расказвае Людміла.

Гаспадыня сама вырасла ў шматдзетнай сям'і. Маці ўвесь час на працы, гаспадарка вялікая, так што дзеці вучыліся самі сябе даглядаць. Вось і цяпер старэйшы сын не лічыць за дзіва памыць

падлогу, а маленькая Паліна «дапамагае» маме на кухні.

Акрамя звыклых кашы і супоў Людміла гатуе і дэсерты. Пачалося ўсё з таго, што захацелася пацешыць малых салодкім. Кожны ласунак маладой мамы — сапраўдная скульптура: ад «класічных» кветкавых палянаў на круглай аснове, да калматых крэмавых сабачак, машынак і прынцэс у пышных сукенках. Ёсць і ўнікальныя работы для асаблівых імянінікаў, якія не знойдзеш ні ў адной кандытарскай краме, напрыклад букет кветак або «кубак з півам».

— Бывае, што сябры просяць зрабіць торт да свята. Я распытваю аб пажаданнях пра смак і выгляд. Адночы гатавала торт на вяселле з кветкамі і фігуркамі, а потым чула, як госці дзяліліся ўражаннямі. Гэта падбадзёрвае, прыемна ведаць, што некаму твая праца прыйшлася даспадобы.

Кулінарыць Людміла па поклічы душы і за добрае слова. Напачатку да яе захаплення муж паставіўся насцярожана: ласункі адымаюць багата часу, ды і срод-

кі на спецыяльныя прыстасаванні для гатавання патрэбны. Але потым зразумеў, як важны для жонкі яе занятак. Зрэшты і сам мужчына знаходзіць час, каб дадаць дому ўтульнасці — дабудоўвае, рамантуе, майструе.

ЛЕГКАНОГАЯ МАРА

У Верхнядзвінскі раён Уладзімір Азарка пераехаў з-пад Нясвіжа. Тады мужчына працаваў кіроўцам на меліярацыйных работах і займаецца ўласную кватэру, хай і ў іншай мясцовасці, падавалася добрай ідэяй. Аднак гарадское жыццё і ўлюбёны занятак цяжка сумяшчаліся, таму Уладзімір набыў вясковую хату ў Шайтараўскім сельсавеце. Цяпер днём ён развозіць дзяцей па школах на аўтобусе, а вольны час аддае догляду за коньмі. Іх, дарэчы, у гаспадарцы шэсць.

— Колькі сябе малым помню, заўсёды бацькі трымалі коней, — дзеляцца ўспамінамі Уладзімір. — Калі сюды пераехаў, то вырашыў, што таксама буду гадаваць коніка — для душы. А потым, як гэта бывае, пазнаёміўся з іншымі аматарамі, набыў яшчэ аднаго. Так паступова прыйшоў да думкі, што можна арганізаваць катанне, тым больш у людзей якраз з'явілася цікавасць да выездаў «пад даўніну».

Сябры падзяліліся досведам. З іх дапамогай Уладзімір змайстраваў брычку, купіў вупраж

і збрую. Сельсавет дапамог афіцыйна зарэгістраваць дзейнасць як паслугі аграэкатурызму без магчымасці пражывання.

Цікава назіраць, як грацыёзныя жывёлы прыбягаюць на свіст гаспадара. Уладзімір тлумачыць, што чужых людзей гадаванцы не баяцца, бо ведаюць, што іх не пакрыўдзяць, наадварот, турысты часам прывозяць для іх пачастунак — садавіну ці агародніну. Сена на зіму даводзіцца купляць — нарыхтаваць столькі травы сваімі сіламі цяжка. Мясцовы хлебазавод у якасці корму выдзяляе рэшткі пасля выпякання хлеба, так званыя скарынкі.

Сама болей наведвальнікаў бывае летам, калі з горада вяртаецца моладзь і расійскія турысты зазіраюць на сельскую экзотыку. Як заўважае гаспадар, хлопцы да жывёл, звычайна, абьякаваў, а вось дзяўчаты часта становяцца добраахвотнымі памочнікамі і з задавальненнем клопоцяцца пра коней: дапамагаюць карміць, бінтуюць ногі.

— Калі першы раз запрагаў вазок у горад на свята, то хваляваўся нават больш, чым калі падаваў заяву на афармленне турыстычных паслуг. Было трывожна, бо з непрывычкі коні маглі спалохацца натоўпу, нечаканых гукаў. Я дома нават каляровыя шарыкі навязваў, каб хоць крыху звыклі, — усміхаецца Уладзімір.

Часовыя захапленні могуць перарасці ў нешта большае

Цяпер турыстычная конная траса праходзіць ад панадворка аматара з Шайтараўшчыны цераз лес да суседняй вёскі Барсукі. Маляўнічы маршрут дапамагла пракласці работнікі лясгаса. Часта экіпаж заказваюць маладыя, каб праехаць на конях цераз мост.

ТРЫ КРОКІ НАСУСТРАЧ

— Важна не адбіць у чалавека ахвоты займацца любімай справай, — разважае старшыня сельсавета Таццяна Разумная. — Мы гатовыя растлумачыць пэўныя юрыдычныя моманты, дапамагчы з афармленнем дакументаў, калі чалавек мяркуе стаць індывідуальным прадпрымальнікам або займацца справай проста так, без ухілу ў бізнес. Чым выдатныя людзі, якія знайшлі сябе ў пэўнай дзейнасці? Іх не трэба прасіць двойчы аб дапамозе, калі сельсавет шукае памочнікаў або праходзіць нейкае святочнае мерапрыемства. Аднаводна, і мы стараемся іх падтрымаць са свайго боку. Дапамагаем з дастаўкай будаўнічых матэрыялаў, кармоў, сочым, каб нашым актывістам прадпрыемствы не завышалі кошты на паслугі.

Цікава, што работа сельсавета з нядобранадзейнымі сем'ямі таксама грунтуецца на пошуку заняткаў. Першы пункт рэабілітацыі звязаны з індывідуальным падыходам. Праблемную сям'ю наведваюць медыцынскія работнікі, псіхолаг. Другі крок — гэта ўладкаванне на работу. Важна, каб падапечны меў пастаяннае месца працы і магчымасць зарабляць. Крок трэці — гэта агульнае вывучэнне праблемы і наладжванне спрыяльнага асяроддзя. Калі гаспадары даглядаюць гарадчык, жывёлу, то ім ужо нецікава цягнуцца да чаркі.

— Заўважалі неаднаразова: калі ў чалавека ёсць блізкая сэрцу справа, то і на рабоце, і дома ён будзе прыкладам, — кажа Таццяна Разумная. І паспрачацца з ёй цяжка.

Рагнеда ЮРГЕЛЬ.
yurgel@zviazda.by

ТЭНДЭНЦЫ

АПТЫМІЗАЦЫЯ НА КАРЫСЦЬ АДУКАЦЫ

Наш карэспандэнт пабываў на святкаванні 100-й гадавіны найстарэйшай школы Гарадоцкага раёна. Педагагаў і вучняў павіншаваў старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір ЦЯРЭНЦЬЕЎ (на фота), кіраўнікі райвыканкама.

— Прыгожае свята! Не кожны раён можа ганарыцца тым, што ёсць такая ўстанова адукацыі з багатай гісторыяй. Насамрэч гісторыя школы — гісторыя краіны, — адзначыў Уладзімір Цярэнцьеў.

У Вархоўскай школе менш за дваццаць вучняў. А ў вёсцы ўсяго каля 240 жыхароў. Навучальная ўстанова сёлета атрымала статус базавай школы-садка. Старшакласнікаў возаць на школьным аўтобусе на заняткі ў Бычыху. Там умовы не горшыя, чым у горадзе. Пры гэтым і ў Вархоўскай школе быў рамонт, пасля якога тут проста цудоўныя сталовая, класы, санітарныя вузлы. Многае зроблена за сродкі, якія эканомілі ў выніку аптымізацыі.

Паводле слоў старшыні Гарадоцкага райвыканкама Пятра КАРАБАЧА,

аптымізацыя не робіцца толькі дзеля таго, каб яе правесці. Зразумела, калі вучняў мала, іншага выйсця няма...

У раёне на сёння дзевяць школ, у тым ліку сем сярэдніх. У іх каля 2,1 тысячы вучняў. Парк школьных аўтобусаў папоўняць тры машыны.

У наступным годзе ў сярэдняй школе ў пасёлку Езрышча будзе зроблены капітальны рамонт. Ужо даўно ў гэтым ёсць патрэба.

Як канстатаваў старшыня абласнога Савета дэпутатаў, прыкладна 25 мільёнаў рублёў, эканомленых у выніку аптымізацыі на Віцебшчыне, накіруюць на развіццё адукацыі.

— Купляем аўтобусы, абсталяванне, капітальны рамонт робім. За апошнія гады многае ўжо ажыццявілі. І ў такіх маштабах,

якіх нават педагагічныя работнікі не памятаюць, — дадаў Уладзімір Цярэнцьеў.

Сёлета на базе адной са школ адкрылі скаладром, у другой — барцоўскую залу. Як гаворыцца, найлепшае пацверджанне сказанаму.

Александр ПУКШАНСКІ. pukshanski@zviazda.by

НАШЫ ДЗЕЦІ

ЗАБРАЦЬ НЕЛЬГА ПАКІНУЦЬ

Бацькі п'юць, не ведаюць, як выхоўваць малых, ці маюць даўгі

Усё гэта падставы для таго, каб прызнаць дзяцей тымі, хто трапіў у сацыяльна небяспечнае становішча. А ад такога статусу часта недалёка і да наступнага кроку, якім дзеці з такой сям'і прызнаюцца тымі, хто мае патрэбу ў дзяржаўнай абароне, і забіраюцца ад бацькоў. Перш чым прымаць радыкальныя меры, у рэгіёнах стараюцца выкарыстоўваць мясцовыя асаблівасці, каб абысціся меншымі

стратамі. У Карэліцкім раёне работнікі службы па справах непаўналетніх, забраўшы дзіця ад п'яных бацькоў, стараюцца пакінуць яго ў сваякоў, не дазваляюць адключачь электрычнасць за даўгі, збіраюць інфармацыю пра звольненых. А малым, якія апынуліся пасля адабрання ў бальніцы (дзеці да трох гадоў), дапамагаюць усёй грамадой, бо ўсе ведаюць адно аднаго.

Пад ярлыком «сацыяльна небяспечны»

Указ Прэзідэнта №18 аб абароне дзяцей, якія маюць патрэбу ў дзяржаўнай абароне, дзейнічае амаль 11 гадоў. На жаль, не заўжды атрымліваецца чаканы вынік. Магчыма, таму, што дзяцей раней забіралі больш сталых, якія ўжо ўвабралі ў сябе асацыяльныя правілы жыцця бацькоў. Ніхто не адмяняў і дзеянне генетычнай прыхільнасці да згубы ў бутэльцы. Тым не менш стараюцца выправіць усіх: і маму з татам, і дзетак, якіх забіраюць з-пад уплыву небарак-бацькоў ва ўсё меншым узросце, расказваюць у Карэліцкай камісіі па справах непаўналетніх.

Часцей за ўсё «статус» сацыяльна небяспечнай сям'я атрымлівае праз алкагалізм бацькоў, аднак гэта не азначае, што на наступны ж дзень у іх прыйдуць забіраць малых. Забраць дзяцей з сям'і можна досыць мірным шляхам, калі спецыялісты доўгі час ушчуваюць і працуюць з неўладкаванымі сям'ямі, пакуль не становіцца зусім відавочна, што без штуршка ў выглядзе адабрання малых на бацькоў не паўплываць.

— Усе свае такія сям'і мы ведаем у твар. З імі працуюць псіхолаг, педагог, старшыня сельсавета, спецыялісты сацыяльна-педагагічнага цэнтру, медыкі, — расказала **Вольга БАЗАР, намеснік старшыні камісіі па справах непаўналетніх Карэліцкага раёна**. — Аднак паколькі алкагалізм — справа невылечная, не заўсёды такая работа прыносіць чаканыя вынікі. Баць-

кі працягваюць піць, пакідаюць малых без нагляду. І мы прымаем рашэнне прызнаць, што дзеці маюць патрэбу ў дзяржаўнай абароне. Падаецца хадайніцтва школы аб адабранні дзяцей, і камісія па справах непаўналетніх разглядае ўсе абставіны разам з актамі абследавання, зафіксаванымі сігналамі аб небяспецы ў сям'і і іншымі дакументамі і прымае канчатковае рашэнне. І вось тады, пасля адабрання малых, з бацькамі працуюць больш жорстка.

Сярод праблемных сям'яў ёсць тыя, дзе дзяцей выхоўваюць бацькі з асаблівасцямі псіхічнага або фізічнага стану.

— Такія, як мы кажам, вялаякучыя сацыяльна небяспечныя сям'і ў нас могуць існаваць гадамі, — удакладніла Вольга Базар. — У іх дамах, як правіла, не прыбраны, бацькі праз свае асаблівасці не ведаюць, як у поўнай меры клапаціцца пра дзяцей. Але ж яны не п'юць, і не іх віна, што яны нечага не разумеюць, таму і няма падставы забраць у іх малых. Такім сям'ям дапамагаюць жыць і спецыялісты, і навакольныя.

Хто песні пяе, хто баіцца вярнуцца

Іншая справа, калі бацькі сыходзяць у запой. Ад таго, наколькі хутка дарослыя пакояцца на дно бутэлькі, залежыць і час, які пройдзе з моманту атрымання сям'ёй статусу сацыяльна небяспечнай да адабрання малых.

— Некаторых гэты статус нібыта ўзварушае, яны выпраўляюцца. Але калі бацькі «не пра-

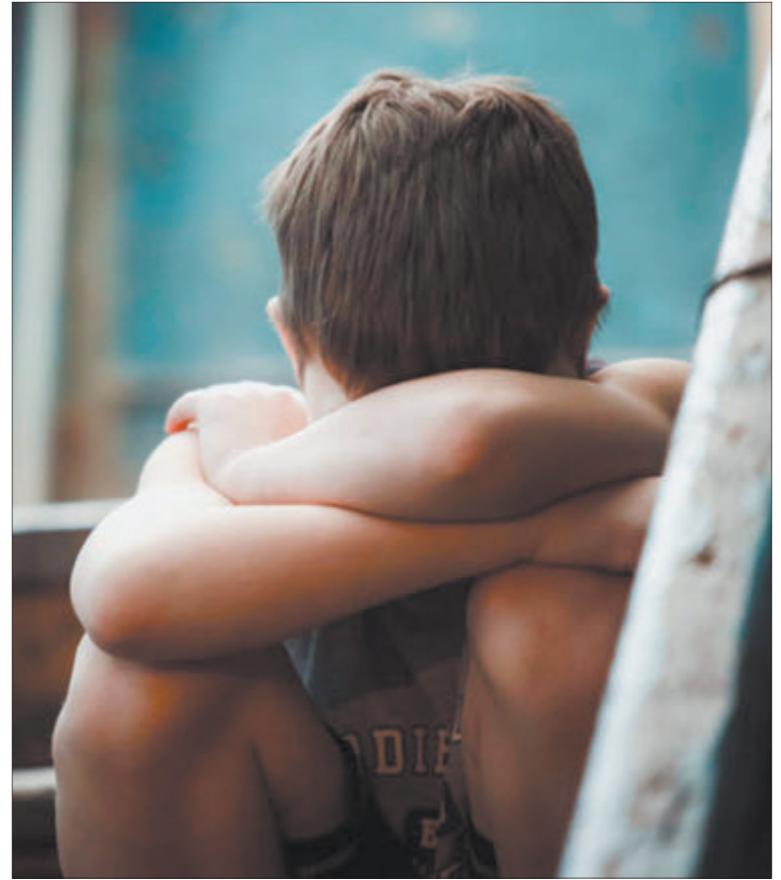
сыхаюць» і іх паводзіны ў гэтым стане могуць пагражаць жыццю ці здароўю дзяцей, мы забіраем малых, — тлумачыць Вольга Базар.

Тэрмінова забіраць дзетак, калі бацькі ў запой, прыходзіцца, як правіла, у позні час. Калі здараецца гулянка, суседзі тэлефануюць у міліцыю ці нават дырэктару мясцовай школы, каб расказаць пра дэбош. Супрацоўнік міліцыі выязджае на выклік, бачыць, што пагроза дзецям сапраўды існуе, і паведамляе пра гэта намесніку старшыні камісіі па справах непаўналетніх і спецыялісту па ахове дзяцінства, — адзін ён дзяцей не забірае.

За бягучы год з сям'яў Карэліцкага раёна забралі 26 дзяцей. На 1 кастрычніка 11 дзяцей прызнаны тымі, каму патрабуецца дзяржаўная абарона. Дарослыя з 9 сям'яў пазбаўлены бацькоўскіх правоў. Каля 50 сям'яў маюць статус сацыяльна небяспечных.

— Часцей за ўсё мы ўжо ведаем, пра якую сям'ю ідзе гаворка, калі атрымліваем начны выклік, — каменціруе Вольга Дзмітрыёўна. — Мы ведаем і іх сваякоў і стараемся перш за ўсё адвезці дзіця да той жа бабулі, калі ўпэўнены ў яе паводзінах і ў тым, што яна гатовая паклапаціцца пра ўнука да прыняцця канчатковага рашэння.

Раней усіх адабраных у начны ці нерабочы час дзяцей адпраўлялі ў дзіцячае аддзяленне Карэліцкай раённай бальніцы. Апошні час дзеці да трох гадоў трапляюць на нейкі перыяд

у бальніцу, старэйшыя — адразу ў сацыяльна-педагагічны цэнтр раёна, дзе працуе прытулак.

— Пра дзетак, што трапляюць у бальніцу, у нас клапаціцца не толькі медперсанал, але і матулі, якія разам са сваімі там ляжаць. У прытулак такія малыя прыязджалі ўжо з клункамі адзення, цацак, прадуктаў, — згадвае спецыяліст. — За гады дзеяння ўказа ў нас лічаныя адзінкі трапілі ў інтэрнаты. Як правіла, дзяцей прымаюць у сям'і тут, у раёне. Было і такое, што адна з былых дырэктараў прытулку сама ўзяла ў сям'ю хлопчыка таго ж узросту, што і ўласны сын. Цяпер той малы даўно вырас, але дагэтуль падтрымлівае сувязь з прыёмнай маці.

Дзеці, якіх пасярод ночы вывозяць з бацькоўскага дому, рэагуюць па-рознаму, і далёка не ўсе чапляюцца за матуліну спадніцу.

— Здараецца, што дзіця забярэш з сям'і, дзе сварка, лямант, сам у стрэсе выйдзеш адтуль, а малы сядзе ў машыну і песні спявае, бо адчуў сябе ў бяспецы, — успамінае Вольга Базар. — А параўнальна нядаўна мы забралі пяцярэх дзяцей са шматдзетнай сям'і другі раз за крыху больш чым год. Пасля першага здарэння бацькі ўзяліся за розум, не пілі, наведвалі ў цэнтры малых, і дзяцей вярнулі. А пасля так запілі, што не змаглі спыніцца, цяпер маці ў ЛПП, і бацькі пазбаўлены правоў. Дзеці баяліся, як бы іх зноў не вярнулі бацькам. Да гэтай гісторыі падключыліся сваякі, і, напэўна, дзяцей аддадуць ім пад апеку.

Адключым газ!

У апошні час з'яўляецца шмат артыкулаў, дзе канстатуюць, што дзяцей забралі ў бацькоў

праз запазычанасць за «камуналку» і адключаныя камунікацыі. У Карэліцкім раёне, настойвае спецыяліст, такога не здарыцца.

— Нам звоняць і з мясцовых электрасетак, і з гаргаза, кажуць, што маюць падставу адключыць свет ці газ. Але без нашага дазволу яны не маюць права зрабіць гэта ў сям'ях, дзе на выхаванні ёсць дзеці, — запэўнівае Вольга Базар. — Штомесця мы атрымліваем спісы даўжнікоў і працуем з імі. Калі лічым, што акрамя цяжкага матэрыяльнага становішча ёсць іншыя прычыны непакоіцца, забіраем дзяцей і дазваляем адключыць камунікацыі. Калі ж не — дапамагаем працаўладкавацца, каму яшчэ можна — аказваем матэрыяльную дапамогу. Нават калі яны на заробкі ў Расію з'язджаюць, а пасля з пустымі кішэнямі вяртаюцца, угаворваем іх былое кіраўніцтва прыняць назад на працу. Да апошняга з імі працуем.

Усім арганізацыям і прадпрыемствам раёна прадпісана адразу паведамляць ва ўстанову адукацыі, дзе вучацца дзеці, пра звальненне бацькоў з небяспечных сям'яў. У кастрычніку, дарэчы, у даўжнікі, здараецца, трапляюць нават звычайныя шматдзетныя сям'і, якія тлумачаць, што збіралі дзяцей у школу, вось на «камуналку» і не хапіла.

У Карэліцкім раёне не высяляюць даўжнікоў у памяшканні меншых памераў, каб розніцай пакрыць даўгі. На гэта некалькі прычын. Па-першае, у Карэлічах недастаткова падменнага жылля. Па-другое, кватэра ці дом, дзе яны пражываюць, настолькі занядзаныя, што наўрад ці нехта захоча іх арандаваць.

Ірына СІДАРОК.
sidarok@zviazda.by

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
ГАЗЕТА ДЛЯ ВІБАРЫЧКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15

ад 17 лютага 2009 года выдадзена

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Дырэктар — галоўны рэдактар
СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

Адказны за выпуск: КАРПЕНКА Н.У.

Грамадскі савет: ГЕРАСІМОВІЧ С.М., намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; АСКЕРКА Ю.В., адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Савете Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; НАВУМЕНКА А.В., старшыня Нараўлянскага раённага Савета дэпутатаў; СУШЧАНКА М.Л., старшыня Глушанскага пасялковага Савета дэпутатаў Бабруйскага раёна.

Выдавец — рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова
«Выдавецкі дом «Звязда»

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 292 44 12;

e-mail: info@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 20.008. Нумар падпісаны ў 19.30
17 кастрычніка 2017 года.